

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 27 augusti justerades.

§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2019/20:473

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:473 Biotopskyddet och jordbruket
av Per Schöldberg (C)

Frågan kommer att besvaras fredagen den 6 november.

Statsrådet har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad
tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 16 september 2020

Miljödepartementet

Isabella Lövin (MP)

Enligt uppdrag

Egon Abresparr

Expeditionschef

Interpellation 2020/21:10

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:10 Övergödningsutredningen och hästhåll-
ningen

av Sofia Westergren (M)

Frågan kommer att besvaras fredagen den 27 november.

Statsrådet har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad
tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 16 september 2020

Miljödepartementet

Isabella Lövin (MP)

Enligt uppdrag

Egon Abresparr

Expeditionschef

§ 3 Svar på interpellation 2019/20:475 om straffrättsliga åtgärder mot otillåtna vägspärrar

Anf. 1 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Fru talman! Johan Hedin har frågat mig vad jag avser att göra för att straffbelägga en sådan självpåtagen kontrollbefogenhet som ägde rum i stadsdelen Angered i nordöstra Göteborg i slutet av augusti.

Låt mig inledningsvis understryka att jag och regeringen ser mycket allvarligt på den aktuella händelsen. Jag kan inte föregripa en eventuell rättslig prövning av vilka brott som kan ha begåtts. Men jag vill ändå betona att den här typen av handlingar är straffbara och ryms inom de brott som vi i dag har. Händelser av det här slaget kan, beroende på omständigheterna i det enskilda fallet, leda till straffansvar enligt ett flertal olika bestämmelser, bland annat om olaga hot och olaga tvång. Här har vi dessutom sett till att brotten kan bli grova om de påtagligt har förstärkts genom anspelning på ett våldskapital. Vi har också skärpt straffen i de här delarna.

Sätter någon upp vägspärrar eller liknande i en situation där det pågår utryckningsverksamhet eller brottsbekämpande verksamhet kan personen också dömas för det nya brottet sabotage mot blåljusverksamhet.

Också ordningslagen, väglagen och trafikbrottslagen innehåller straffbestämmelser som kan vara tillämpliga. Den som utger sig för att utöva myndighet kan vidare dömas för det brott som Johan Hedin lyfter fram, nämligen föregivande av allmän ställning.

Till detta kommer polismäns möjligheter att med stöd av polislagen avlägsna eller tillfälligt omhänderta personer när det är nödvändigt för att den allmänna ordningen ska kunna upprätthållas eller när det behövs för att en straffbelagd handling ska kunna avvärras.

Men oavsett vilken straffrättslig bestämmelse som gäller måste brotten kunna utredas för att utvecklingen ska kunna vändas. Tystnadskulturen måste brytas, och de som har uppgifter att lämna ska våga medverka i brottsutredningar. Därför har vi tillsatt en utredning som ska överväga en rad frågor på området. Det gäller bland annat kronvittnen, vittnesstöd och vittnesskydd samt frågan om det bör införas en möjlighet att vittna anonymt.

Jag och regeringen arbetar brett mot gängkriminaliteten, och vi har inga planer på att slå av på takten. Jag följer utvecklingen på området mycket noggrant och är beredd att vidta de ytterligare åtgärder som kan behövas.

Anf. 2 JOHAN HEDIN (C):

Fru talman! Jag vill tacka statsrådet för svaret. Samtidigt vill jag säga att svaret oroar mig lite grann. Självklart ska vi inte föregå någon rättsprocess i detta. Men mycket tyder på att det inte går att åtala de här personerna för något av de begångna brott som det hänvisas till.

Fru talman! Det här är inte ett trafikbrott. Det handlar inte om trafiken. Det handlar antagligen inte heller om föregivande av allmän ställning, för de gör inte anspråk på att företräda en myndighet eller någonting som är en del av majoritetssamhället. Det här är kriminella personer som vill ha en auktoritet i kraft av sin kriminalitet. De bygger upp sitt våldskapital,

och med det som stöd förmår de människor att agera på ett sätt som de annars inte hade gjort.

Jag vill ändå fråga statsrådet: Om det nu visar sig att det inte går att åtala för den här typen av tilltag borde man då inte justera och ändra i lagen så att det går att göra det?

Prot. 2020/21:9
17 september

Svar på
interpellationer

Anf. 3 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Fru talman! Också jag reagerade när jag såg tidningsuppgifterna och hörde de uttalanden som fälldes från en del håll, så jag bad verkligen om att få kolla upp vad det egentligen är som gäller och om det finns någon lucka här som vi måste täppa till.

Nu vet vi ju inte exakt vad som hände. Polisen utreder det för att kunna klarlägga exakt vad som hände. Men om det är som den bild man har fått, att det var folk som satte upp vägspärrar och sedan tvingade folk att legitimera sig innan de fick köra in i området, då är det antingen olaga hot eller olaga tvång, beroende på omständigheterna.

När det gäller olaga hot behöver det inte ens förekomma något direkt hot, att om du inte gör så här kommer det här och det här att drabba dig, utan det räcker att det föreligger ett latent hot. Det kan till exempel röra sig om en känd gängkriminell som alla vet vem det är eller som betar sig på ett sådant sätt att hela situationen upplevs som hotfull. Då täcks det av olaga hot eller olaga tvång, beroende på hur man har agerat.

Vi har dessutom nyligen skärpt kriminaliseringen, som jag säger i interpellationssvaret, genom att föra in att den som anspelar på ett så kallat våldskapital, alltså en tillhörighet i ett kriminellt gäng, också ska kunna dömas för grovt olaga hot eller olaga tvång, beroende på vad det handlar om. Den justeringen gjorde vi för några år sedan. Det är det huvudsakliga lagrummet som kan vara aktuellt, men jag pekar också på några andra, beroende på hur man har agerat.

Sedan såg jag att det i debatten förekom uppgifter om att det inte skulle gå att döma någon för det här, eftersom grundlagsbestämmelsen om fri rörlighet inte har någon strafflagstiftning kopplad till den. Det är fel, skulle jag påstå. Det finns ett antal lagar som syftar till att slå vakt om den fria rörligheten, bland annat lagstiftningen om ofredande, olaga frihetsberövande och olaga tvång. Men regeringsformen som sådan handlar ju framför allt om att upprätthålla fri- och rättigheter i förhållande mellan individen och staten. Det är detta som den tar sikte på. Men när det gäller lagstiftning för att se till att man har den fria rörlighet som ska tillkomma en som individ i förhållande till andra individer finns de lagrum i strafflagstiftningen som jag hänvisar till.

Just här menar jag att det inte krävs någon vidare översyn, för det ska inte finnas någon lucka på det här området. Däremot vet vi att det behövs jättemycket annat på gängkriminalitetens område som vi måste fortsätta att jobba med. Vi måste ju se till att man kan utreda de här brotten och att man kan ta dem som det handlar om. Här känner Johan Hedin till allt det jobb vi gör med polisexpansionen, att vi ser över lagstiftningen och straffrätten i andra delar och när det gäller kameraövervakningen, som ju skulle kunna vara väldigt viktig i en sådan här situation för att veta exakt vad det är som har försiggått.

Jag nämnde i interpellationssvaret också de åtgärder som vi vill vidta för att bryta tystnadskulturen. Det sitter nu en utredning, och där är ett mycket intressant förslag att införa det som vi kallar för kronvitnesssystem. Det tror jag kommer att innebära att vi kan låsa upp en del av de ganska slutna strukturer som i dag finns och därmed klara upp brott.

Vi har väldigt mycket att göra och många översyner som är på gång. Men den bedömning som vi gör från departementets sida är att just i det här avseendet ska det inte behöva finnas någon lucka.

Anf. 4 JOHAN HEDIN (C):

Fru talman! När jag gjorde lumpen för snart hundra år sedan nu fick man lära sig att om kartan avviker från verkligheten är det kartan som gäller. Det känns i justitieministerns svar som att han har kartan i handen. Verkligheten upplevs annorlunda i Angered och på andra ställen, vågar jag nog säga.

Är det så att det stämmer borde vi få till fällande domar för den här typen av tilltag. Är det så att det inte räcker till tolkar jag det ändå som att vi är överens om att det behövs en justering. Vi får ta den bron när vi kommer dit. Men om inte regeringen tar ett eget initiativ kan jag göra det själv i utskottet genom ett utskottsinitiativ eller motsvarande, så det är gott och väl så.

Justitieministern pratar också om tystnadskulturen, som är en oerhört central del. När vi hade gängsamtalet för ganska exakt ett år sedan var ett av Centerpartiets huvudnummer att stärka vittnesskyddet och att fler skulle kunna ingå i vittnesskyddsprogram. Vi skulle även adressera brottet övergrepp i rättssak. Vi hann inte precisera närmare bestämt hur mycket det straffet skulle skärpas. Men en viktig gräns är två år. Det ger polis och åklagare fler medel att jobba med, och man kan även använda obligatorisk häktning. Det vore en välkommen förändring. Det är ett starkt medskick som jag gav inrikesministern i debatten i går, och jag ger samma medskick till justitieministern i dag. Det är en viktig gräns.

I går lanserade jag dessutom en vidareutveckling av det förslaget. Det finns situationer där en person som är åtalad för ett allvarligare brott, till exempel mord, vet att åtalet främst bygger på en central vittnesuppgift. Om straffet för övergrepp i rättssak i huvudsak konsumeras i den andra påföljden har den åtalade i princip inget att förlora på att försöka hota ett vittne till tystnad. Därför vill vi att asperationsprincipen ska undantas för just brottet övergrepp i rättssak så att man vet att hot mot vittne automatiskt ger minst två års ytterligare påföljd, alldeles oavsett vilken övrig dom som döms ut.

Tycker justitieministern att detta är en bra idé?

Anf. 5 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag tittar gärna vidare på det förslaget.

Det pågår som sagt en utredning för att se över ett antal frågor. Jag nämnde kronvittnesfrågan. Man ser också över vittnesskydd, övergrepp i rättssak, mened, skyddande av brottsling och anonyma vittnen.

Jag träffade utredaren, justitierådet Stefan Johansson, i går för att gå igenom hur långt utredningen har kommit, och den har kommit ganska långt. Vi diskuterade bland annat övergrepp i rättssak och de andra lagrummen.

Jag väljer att lyfta fram kronvittnen för att den bild vi har från de länder som har detta – vi behöver inte gå långt; det räcker att gå till Norge och Danmark – upplever det som ett effektivt instrument för att låsa upp dessa slutna kulturer. Kronvitnesssystem innebär att om man under en förundersökning berättar vad man själv har gjort och vad ens kumpaner har gjort kommer det finnas en möjlighet att sätta ned straffet. Man har alltså något att tjäna på att medverka i förundersökningen.

Denna möjlighet har vi inte i Sverige i dag men i många andra EU-länder, och det upplevs som effektivt. Jag ser därför att det verkar vara en modell som skulle kunna fungera bra i Sverige också, och då kan vi få fler att medverka.

Det är det som det handlar om också i detta fall. Vad jag säger i interpellationssvaret är att i en situation när någon stoppar en bil och kräver legitimation för att kontrollera att de i bilen bor i området är det antingen olaga hot eller olaga tvång. Det behöver alltså inte vara ett uttryckt hot, utan hotet kan vara latent. Därmed faller det inom ramen för det straffbara.

Men för att få en fällande dom måste man ha vittnesuppgifter och kunna bevisa att det står utom rimligt tvivel att det har gått till på detta sätt. Hade man haft kamerabevakning på platsen hade man ganska enkelt kunnat bevisa det. I denna situation vet man dock inte exakt vad som hände och vem det handlade om. Det kan bero på detta att man inte kan få en fällande dom, inte på att det finns en lucka i lagen.

Utredningen om övergrepp i rättssak, vittnesskydd, anonyma vittnen, kronvittnen med mera pågår som sagt och kommer att lämna betänkanden till våren, vilket jag ser fram emot.

Jag tittar givetvis gärna också vidare på konsumtionsfrågan, som Centerpartiet lyfter fram.

Anf. 6 JOHAN HEDIN (C):

Fru talman! Jag tolkar justitieministerns svar som att han är positivt inställd till vår idé om hur man kan utveckla det här straffrättsliga ansvaret.

Jag liksom alla andra här och justitieministern är bekymrade över gängens framfart. Vi måste vara beredda att skruva till lagen för att stänga dörren för dessa människors framfart. Vi måste göra detta på alla upptänkliga sätt, och vi måste vara på tårna när vi gör det.

Vi ska följa denna utveckling, rättsprocess och dom mycket noga och se vad det mynnar ut i. Det kan bli aktuellt att titta på lagen så att vi täpper till denna lucka, och jag hoppas att vi även fortsättningsvis kan ha en konstruktiv anda i sådana samtal.

Anf. 7 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Fru talman! Vi är alltid beredda att föra en konstruktiv dialog.

Jag påstår att det inte finns någon lucka, för har det gått till på detta sätt är det straffbart enligt de två lagrum som jag nämnde.

Men det finns mycket annat att göra, inte minst för att man verkligen ska klara av att driva förundersökningar framåt och få de vittnesuppgifter man behöver.

Johan Hedin nämnde straffskärpning i övergrepp i rättssak. Min uppfattning är den att om man ger sig på ett brottsoffer eller ett vittne ger man sig inte bara på den personen utan också rättsstaten som sådan eftersom det syftar till att undergräva vår möjlighet att klara upp ett brott. Därför ska lagstiftaren se strängt på denna typ av handlingar.

Nu ser vi över denna del av straffrätten just för att påföljderna är så små. Det kan handla om så lite som 14 dagars fängelse, vilket ter sig väldigt mildt när man förstår vad detta egentligen handlar om. Här vill vi göra en skärpning, och det finns olika tekniska vägar att gå för att åstadkomma denna skärpning.

Det viktiga är att staten tar i mycket hårdare än vad den har gjort tidigare mot de gängkriminella som ger sig på andra för att försöka stoppa lagföring – och detta verkar vi vara helt överens om.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 4 Svar på interpellation 2019/20:455 om inställda mässors inverkan på jobb och tillväxt

Anf. 8 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Hans Rothenberg har frågat näringsministern om han avser att vara pådrivande för att mässverksamheten i Sverige i närtid ska kunna återstarta och om han avser att inleda dialog med mässbranschens företrädare för att konstruktivt finna former för en snar återstart.

Interpellationen har överlämnats till mig.

Vi befinner oss för närvarande mitt i en pandemi, och faran är långt ifrån över. Regeringen är medveten om att det nya coronavirusets spridning har inneburit omfattande svårigheter och utmaningar för stora delar av samhället. Många branscher, företag och företagare har drabbats ekonomiskt till följd av det nya viruset.

Arbetet med att hjälpa företag pågår kontinuerligt, och regeringen har vidtagit flera åtgärder för att stödja näringslivet i syfte att dämpa de ekonomiska effekterna av coronaviruset. Regeringen har bland annat presenterat åtgärder som innefattar lån, kreditgarantier, sänkta arbetsgivaravgifter och egenavgifter, korttidspermittering för att minska lönekostnader samt hyresstöd och omställningsstöd för att hjälpa företag.

Förordningen om förbud mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar innebär att det tills vidare inte får hållas några sådana arrangemang med fler än 50 deltagare. Syftet med förordningen är att motverka spridningen av det virus som orsakar covid-19.

Folkhälsomyndigheten bedömer att 50-gränsen har varit och fortfarande är ett viktigt verktyg i kampen mot covid-19. Som jag tidigare angett, bland annat i svar på riksdagsfrågor, kommer förordningen att finnas kvar så länge den behövs.

Jag delar uppfattningen att det är viktigt att förbudet inte i onödan träffar verksamheter som kan bedrivas på ett smittskyddssäkert sätt.

Inom Regeringskansliet har det därför tagits fram en promemoria med förslag på lättnader. Förslagen i promemorian innebär att förordningens förbud inte ska gälla för vissa sammankomster och tillställningar med sittande deltagare och inte heller för sammankomster och tillställningar som hålls på sådana serveringsställen som omfattas av lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen. Förordningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2020.

Promemorian har skickats ut på remiss, och remisstiden gick ut den 27 augusti 2020. Regeringen kommer att ta i beaktande de synpunkter som har lämnats under remitteringen och återkomma i frågan så snart som möjligt.

Som jag tidigare angett, bland annat i svar på riksdagsfrågor, avser regeringen vidare att inleda ett arbete med att ta fram en ny mer träffsäker reglering för smittskyddsåtgärder. Det är uppenbart att det behövs en lagstiftning som på ett bättre sätt kan reglera situationer där vissa sammankomster behöver begränsas för att förhindra smittspridning. En utredning kommer att tillsättas för att se över lagstiftningen.

Anf. 9 HANS ROTHENBERG (M):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

I denna debatt diskuterar vi något som jag skulle vilja säga är en motor för Sveriges näringsliv, en motor som har fått hack i maskineriet.

Till följd av de restriktioner som följer av coronaviruset är arrangemang med fler än 50 deltagare inte tillåtna. Dock är det stor skillnad mellan olika sorters möten, där fotbollsmatcher, nöjesfält och mässarrangemang bedöms utifrån en helt annan mall än till exempel varuhus och köpcentrum.

Mässarrangemang är ytterst viktiga för stora delar av näringslivet och genererar affärer för mångmiljardbelopp för de utställande företagen – stora och framför allt små. En mässa har dock en helt annan karaktär än en annan sorts publikarrangemang. Alla deltagare anländer inte samtidigt, och de står eller sitter inte tillsammans utan rör sig över stora områden. Arrangören kan också göra det möjligt att styra besökarflöden över tid. Till sitt upplägg är alltså en mässa betydligt mer likt ett köpcentrum än en festival.

Mässarrangörer har mycket goda möjligheter att till fullest säkra arrangemangen då det finns metoder att genomföra mässor på ett säkert sätt som uppfyller myndigheternas krav på social distansering.

Om mässverksamheten i Sverige kan övergå till verksamhet, i stället för nu rådande förklammning, öppnas möjligheter för de tiotusentals mindre företag vars överlevnad till stor del är beroende av affärer som genereras på mässor.

Jag har frågat om ministern avser att vara pådrivande. Jag har förstått att det är något som ministern gärna vill vara men att han avvaktar utredningen. Och dialog med mässbranschens företrädare utgår jag från att man har.

Fru talman! Mässor är en för Sverige livsviktig bransch, och den håller just nu på att gå under. Man sitter med anläggningar som man inte kan betala räntor på, och man har noll i kassaflöde. Man behöver ett preliminärt datum *nu* för ett öppnande. Detta beror på att det är långa ledtider. Till skillnad från vid uppstart av en fotbollsturnering eller ett varuhus är det ledtider på kanske upp till sex månader för mässverksamheter. Det är därför som ett preliminärdatum nu är så viktigt.

I Düsseldorf i Tyskland har mässan Caravan Salon precis avslutats. Den genomfördes med restriktioner för att vara covid-19-säker. Rapporterna därifrån har varit mycket positiva när det gäller denna omstart. Och i Finland har Kauhava Air Show nyligen genomförts. Sverige är snart det enda land i Europa som inte har öppnat upp för mässor trots att det finns testade rutiner för att minska riskerna för virusspridning.

Sverige borde kunna följa Tysklands och Danmarks exempel och likställa mässor med köpcentrum. Detta skulle öppna för att få igång mässorna under säkra förhållanden igen. Många företag och deras anställda påverkas om mässorna försvinner. Det handlar om arrangörer, monterbyggare, materialleverantörer, ljud och ljus plus alla utställande företag.

Flera branschföretag inom mässverksamhet har gått i konkurs eller lagt ned. Störst förlorare är dock utställande företag och besökare som tappar en viktig marknadskanal. Europa öppnar upp, och snart är det bara Sverige kvar.

Jag vill betona, fru talman, att mässor är en synnerligen viktig del av Sveriges näringsliv och bidrar till ökade intäkter för resebranschen, detaljhandeln, transportbranschen och inte minst hotell- och restaurangnäringen. Mässverksamheten är en motor för många andra näringar, och det är därför detta är så angeläget.

Jag skulle vilja fråga ministern: Finns det inte en viss logik i att jämställa en mäsas med ett köpcentrum?

Anf. 10 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Tack, Hans Rothenberg, för en angelägen interpellation. Vi är i ett läge där flera sektorer av näringslivet drabbas hårdare än andra av de begränsningar som vi nu har infört i Sverige och som vi fortfarande lever med. Mässverksamheten är direkt utsatt för reglering och får därmed stora ekonomiska följder genom den reglering som vi har infört.

Jag förstår att det finns ologiskheter i lagstiftningen – jag är den första att erkänna detta. Ordningslagen är inte optimal för denna typ av reglering, och det är därför regeringen säger att vi måste lära av krisen och se till att det utarbetas ett nytt regelverk som medger att olika verksamheter som kan behöva begränsas av smittskyddsskäl också kan begränsas, men kanske inte med ordningslagen som grund.

Ordningslagen medför inte bara en del avgränsningsproblem, som vi diskuterar här i dag och som har diskuterats på flera andra områden, utan den innebär också ett straffrättsligt ansvar för arrangören. Polisen har en roll i detta, och det är inte säkert att alla smittskyddsåtgärder vi har i Sverige bör regleras via en ordningslag på det sättet. Jag håller med om problembilden i grunden. Över tid måste vi ha ett bättre regelverk som inte får dessa effekter på vissa sektorer.

Nu lät jag bejakande, men jag vill säga att vi är fortfarande i ett läge i pandemin som är lite osäkert. Sverige har en lägre smittspridning än i våras, kanske till och med mycket lägre, även om jag inte ska vara alltför optimistisk. Vi har ett bättre läge i dag än då, och detta betyder att vi måste kunna titta på våra åtgärder för att se vilka lättnader som nu ska göras. Vi har gått ut med en promemoria där vi tittar på några lättnader som vi föreslår. Det gäller både sittande publik och frågan när det redan finns ett regelverk som reglerar detta på ett effektivt sätt kopplat till restaurangbranschen och så vidare.

Det är dessa steg som vi tar i ett första skede. Vi säger inte att vi inte ska ta nya steg framöver, men det är lite svårt att diskutera preliminära datum just nu. Vi kommer nu från en period då svenska folket har kommit tillbaka från semestern, där gymnasieskolor är igång, där universiteten har trampat igång och där kollektivtrafiken har den utmaning som det blir när många människor kommer tillbaka från semestern i större städer, vilket ger ett större tryck än tidigare.

Vi är alltså i ett läge där vi inte riktigt vet hur smittspridningen i samhället påverkas. Å andra sidan ser vi i många av våra grannländer, inklusive Tyskland, att smittspridningen har tagit fart. Vi är just nu lite landet Annorlunda då smittspridningen fortfarande sjunker här, vilket är bra, men vi vet inte riktigt hur de senaste veckornas agerande påverkar. Därför vågar vi och Folkhälsomyndigheten inte sätta ett datum just nu.

Jag förstår frustrationen över detta, men det är inte så att vi inte är tydliga med att vi är beredda att göra mer när vi ser lite mer var Sverige är och om vi kan hålla i vår smittspridning trots att våra grannländer ser en ökad spridning. Detta är viktigt för oss att veta när vi tar nya steg för att till exempel göra olika lättnader.

Jag bedömer fortfarande att det finns verksamheter som med rätt anpassning och en bra process ihop med Folkhälsomyndigheten i nästa steg skulle kunna få förutsättningar att öppna upp. Men vi är inte riktigt där ännu. Nu siktar vi på det första datumet, 1 oktober, då vi hoppas kunna göra de första lättnaderna kopplat till ordningslagen. Om smittspridningen inte tar fart är vi beredda att ta nya steg över tid, men om vi ser en negativ utveckling är vi beredda att ta tillbaka dem.

Anf. 11 HANS ROTHENBERG (M):

Fru talman! I denna interpellationsdebatt tänker jag inte göra som vi brukar, nämligen trycka till regeringen och säga att den gör dumma saker, och sedan är det oppositionen som inte kommer med tillräckligt bra förslag. Jag vill använda denna debatt till att ge ministern och regeringen så goda beslutsunderlag som möjligt när det gäller att ompröva förutsättningarna för att bedriva mässverksamhet. Detta är angeläget för att få igång Sverige.

Som jag sa tidigare är det ledtider på runt sex månader för att kunna starta upp en fackmässa. Man öppnar inte bara dörrarna hur som helst. Jag har jobbat i 20 år i denna näring, och det är kanske därför som jag kan dra fram lite exempel som kanske inte är allmänt kända.

Det finns mycket som en mässarrangör kan göra för att begränsa smittspridningen. Till exempel vid uppbyggnad och nedmontering av en mäska ska den kunna likställas med en byggarbetsplats, som i dag får verka utan

inskränkningar av antalet arbetare. Där har vi ett steg. Genom kontrollpunkter kan man se hur många som rör sig inom det aktuella mässområdet.

Ett köpcentrum har en fast planlösning, medan en mässanläggning kan förändras, planeras och användas på en rad olika sätt, beroende på rådande situationer. Detta gör att mässor kan bedrivas på ett säkert sätt ur smittskyddssynpunkt. Fackmässor är en arena som kan hantera besökarflöden mycket bättre än vad som är möjligt i många andra sammanhang. Det finns säkerhetsrutiner som är färdiga och testade i Europa.

Den globala mässorganisationen UFI liksom utställarorganisationen Iela har tagit fram riktlinjer för hanteringen av mässor med anledning av covid-19. På fackmässor är i dag så gott som alla besökare förregistrerade med namn, adress med mera. Detta innebär att arrangören vet när varje mässbesökare anländer till anläggningen och hur många som är inne på arenan.

Mässarrangörer kan styra besöksflödena. De kan skapa slottar där man anger när besökarna kommer och hur länge de kan stanna. Mässarrangörerna har alltså full kontroll.

Mässanläggningar och andra lokaler för evenemang och konferenser är väl tilltagna. De har högt i tak med förutsättningar bättre än någon annan facilitet att hantera flöden på ett säkert sätt. Man kan också arrangera bredare gånger i lokalerna.

Det är inte heller några dumskallar som går på mässor. Det är begåvade människor som är yrkesverksamma och tar ansvar för sig själva och för sin omgivning. De går inte till jobbet om de inte mår så att de kan fungera. Mässbesökare är medvetna personer som vet vad de ska göra på en mäsä. Ofta har de redan bokat tid med utställare när de kommer. Det är en miljö där trängsel inte brukar uppstå.

I princip alla arrangemang inom denna sektor har, som sagt, långa planeringshorisonter. Det är därför som ett preliminärdatum längre fram i tiden är så angeläget. Om regeringen säger att den bedömer att utvecklingen från den 1 april kan vara sådan att man kan gå igång, då kan man börja starta upp redan nu i oktober. Om detta besked kommer den 1 december är hela det första halvåret kört. Då är det september nästa år som vi talar om. Branschen behöver helt enkelt förutsättningar för att börja planera.

Det finns, som sagt, några enkla bedömningskriterier här. Ett är att en mässanläggning är mer som ett köpcentrum. Köpcentrum har fungerat så gott som hela tiden sedan pandemin började. Det finns fantastiska möjligheter för arrangörerna att tillgodose de krav och restriktioner som Folkhälsomyndigheten och regeringen kan ställa. Jag hoppas att detta var en palett av goda råd.

Anf. 12 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Då ska jag följa Hans Rothenbergs exempel i denna interpellationsdebatt och konstatera att jag som före detta näringsminister är ganska väl medveten om mässornas betydelse för enskilda företag, för innovationskraften i svenskt näringsliv men också för exportframgångarna för Sverige. De är en viktig del och en viktig infrastruktur för näringslivets utveckling i Sverige som jag gärna kvitterar. Jag vill också tacka Hans Rothenberg för att han lyfter fram flera viktiga perspektiv på hur man skulle kunna bedriva mässverksamhet på ett sätt som är smittsäkert och som inte innebär en för stor ökad risk för smittspridning.

Det är också viktigt att lyfta fram internationella exempel, för det gör vi. Vi tittar mycket på hur andra länder har utformat regelverk och hur andra länder har valt att agera. Sedan har varje land sin egen legala förutsättning för detta. Det ställer till det lite grann för Sverige med den lagstiftning som vi har just nu när ordningslagen är den mest använda lagstiftningen som vi bygger mycket på.

Jag noterar att Hans Rothenberg säger att inte minst denna sektor har behov av långa planeringsförutsättningar för att i alla fall förstå vilka beslut som kan komma att fattas längre fram och vilka förutsättningar som kan gälla längre fram. Det är inte bara mässbranschen som vill ha det. I princip alla sektorer som i dag är begränsade av ordningslagen skulle vilja ha en planeringshorisont, oavsett om det är fråga om idrottsevenemang, kultursektorn eller nöjesfält. För att kunna planera och bedriva en verksamhet krävs det inte bara att man öppnar upp verksamheten utan att man har gjort ett förarbete som tar lång tid. Mässbranschen är ett tydligt exempel på det.

Mitt svar är att vi inte kommer att stänga dörren för ytterligare lättnader. Vi kommer tvärtom att vara mycket tydliga med att vi inte vill ligga fast i begränsningar längre än nödvändigt men att vi just nu är i en fas där vi fortfarande utvärderar om vi kommer att kunna hålla kvar den låga smittspridning som råder just nu så att den består. Vi vill se det innan vi, och framför allt Folkhälsomyndigheten, kan ge lite perspektiv på smittspridningen framöver.

Nu sker det ganska mycket. Vi har diskussioner om vaccinationsprogram som kommer framöver. Det finns alltså flera dimensioner i detta som kanske skulle kunna leda till ännu tydligare etappbesked framöver. Vi är väl medvetna om att dessa etappbesked är preliminära, eftersom vi inte kan veta exakt hur denna pandemi kommer att utvecklas vare sig i Sverige eller i världen.

Men jag har noterat detta och kommer naturligtvis att föra detta vidare till näringsministern som är väl medveten om detta. Men jag hanterar just nu frågan eftersom det just nu handlar om ordningslagen. Det är ganska trubbiga bestämmelser. Men Folkhälsomyndigheten har varit tydlig gentemot oss om att de vill ha kvar begränsningen på 50 personer. De vill att vi öppnar upp stegvis för att ha kontroll på hur smittspridningen utvecklas i Sverige.

Anf. 13 HANS ROTHENBERG (M):

Fru talman! Det är bra att vi har en myndighet som har koll på sina saker, och det är bra att vi har en regering som ska ha koll på så mycket mer, till exempel att sätta in smittspridningen i ett relevant sammanhang. Så här i efterhand skulle jag vilja säga: Hade en stor del av mässverksamheten kunnat pågå under det gångna halvåret om man hade jämfört den med köpcentrum? I annat fall hade det varit relevant att stänga ned köpcentrum. Men många av dessa fackmässor hade med denna ordning faktiskt kunnat genomföras.

Jag skulle vilja avrunda detta med att ta upp några exempel. De inställda mässorna under årets två första kvartal betyder att den europeiska mässbranschen och dess samarbetspartner, till exempel hotell, restauranger och transporter, har tappat 300 miljarder kronor i intäkter. Dessutom har en kvarts miljon heltidsjobb gått förlorade. Det motsvarar en svensk storstad

som har blivit arbetslös. Därtill har vi en massa näringar och företag som har drabbats av detta.

Fru talman! I Tyskland har man beslutat att inte längre likställa mässor med övriga stora folksamlingar, vilket gör det möjligt för landets delstater att åter tillåta mässarrangemang. Även i Danmark har man beslutat att likställa mässor med köpcentrum. Allt fler regioner och länder är på gång att följa Tysklands och Danmarks exempel.

Jag vill upprepa att mässbranschen behöver få tydliga förutsättningar och riktlinjer precis som omvärlden börjar få.

Stödpaket är förvisso bra. Men de är ett nödvändigt ont. Mässnäringen vill inget annat än att åter kunna bedriva verksamhet och tjäna sina egna pengar.

En fortsatt nedstängning av fackmässor drabbar framför allt tiotusentals mindre utställande företag. Det är för dem som mässor är avgörande för överlevnad.

Fru talman! En för Sverige livsviktig bransch håller närmast på att gå under. Man behöver ett preliminärt datum nu. Då kan vi öppna pärleportarna.

Anf. 14 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag tror inte att det ligger i min eller i regeringens makt att öppna pärleportarna. Däremot kommer vi att följa denna fråga mycket noga, eftersom detta är en sektor och bransch som har drabbats mycket hårt av de begränsningar och restriktioner som vi har haft.

Vi har sagt att vi nu går in i en fas där vi är beredda att öppna upp och göra lättnader i ordningslagen. Vi kommer att göra det steg för steg beroende på smittskyddsläget. Vi har i en promemoria nu gått fram med en första lättnad som förhoppningsvis kan träda i kraft den 1 oktober.

Jag har noterat goda argument för hur man kan rigga verksamhet så att den inte bidrar till ökad smittspridning. Jag har fått internationella exempel på detta och förstår att det finns en poäng med att ha framförhållning i arbetet. Men i all ödmjukhet vill jag säga att de flesta branscher och sektorer som drabbas av ordningslagen har samma argument. Om vi inte haft ordningslagen hade vi inte haft samma dämpande effekt på smittspridningen i Sverige. Det är Folkhälsomyndighetens bestämda uppfattning. Det har också blivit normerande att det inte heller i andra sammanhang har varit tillåtet med fler än 50 deltagare, också i privata sammanhang. Därav har Folkhälsomyndigheten tyckt att det är mycket viktigt att denna lag består och att 50-gränsen består. Men regeringen har nu gått vidare och har gått ut med förslag för att göra ett antal lättnader.

Jag hoppas att den låga nivån på smittspridningen kan hålla i sig. Ser vi en sådan utveckling är regeringen beredd att gå vidare med ytterligare lättnader i fråga om detta och då titta på sektorer som kan visa att de kan bedriva sin verksamhet på ett smittsäkert sätt.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Anf. 15 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! David Josefsson har frågat mig om jag är beredd att också utreda lättnader i förbudet mot allmänna sammankomster och offentliga tillställningar för motionslopp som kan genomföras på ett sätt som inte bidrar till ytterligare spridning av covid-19.

Frågan gäller förordningen om förbud mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar, som innebär att det tills vidare inte får hållas några sådana arrangemang med fler än 50 deltagare. Syftet med förordningen är att motverka spridningen av det virus som orsakar covid-19. Folkhälsomyndigheten bedömer att 50-gränsen har varit och fortfarande är ett viktigt verktyg i kampen mot covid-19. Som jag angett bland annat i svar på riksdagsfrågor kommer förordningen att finnas kvar så länge den behövs.

Regeringen är samtidigt medveten om att många har drabbats hårt av förbudet och att det upplevs som trubbigt. Jag delar uppfattningen att det är viktigt att förbudet inte i onödan träffar verksamheter som kan bedrivas på ett smittskyddssäkert sätt. Inom Regeringskansliet har det därför tagits fram en promemoria med förslag på lättnader. Förslagen i promemorian innebär att förordningens förbud inte ska gälla för vissa sammankomster och tillställningar med sittande deltagare och inte heller för sammankomster och tillställningar som hålls på sådana serveringsställen som omfattas av lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen. Förordningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2020.

Promemorian har skickats ut på remiss, och remisstiden gick ut den 27 augusti 2020. Regeringen kommer att ta i beaktande de synpunkter som har lämnats under remitteringen och återkomma i frågan så snart som möjligt. Det är hälsointressen som noggrant måste vägas mot varandra, och jag kan i dagsläget inte föregripa regeringens hantering av just den problematiken.

Som jag angett bland annat i svar på riksdagsfrågor avser regeringen vidare att inleda ett arbete med att ta fram en mer träffsäker reglering för smittskyddsåtgärder. Det är uppenbart att det behövs en lagstiftning som på ett bättre sätt kan reglera situationer där vissa sammankomster behöver begränsas för att förhindra smittspridning. En utredning kommer att tillämnas för att se över lagstiftningen.

Anf. 16 DAVID JOSEFSSON (M):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet!

Interpellationen är ingen kritik mot det förbud mot folksamlingar med mer än 50 personer som regeringen fattade beslut om den 27 mars, utan min frågeställning är framåtsyftande. Sedan förbudet mot folksamlingar infördes har mycket hänt, och kunskaper kring både coronaviruset och hur man minskar risken för smittspridning har ökat. Samtidigt slår förbudet obönhörligt mot den folksport som stora motionslopp som Göteborgsvarvet, Vätternrundan och Stockholm Marathon är. Alla dessa lopp har fått ställas in.

Svar på
interpellationer

Att inga större lopp har kunnat genomföras i år är en sak, men om besked om möjligheten att genomföra lopp i framtiden inte kommer inom kort blir läget värre. Arrangörerna måste nämligen snart fatta beslut om de ska våga satsa på nästa år eller inte. De arrangörer som jag har pratat med säger samstämmigt att två år i rad utan möjlighet att genomföra arrangemang kommer att leda till att tävlingsorganisationerna, med de anställda och den kunskap som finns, får väldigt svårt att överleva.

Fru talman! Motionsloppens vara eller inte vara kan kännas som en ganska perifer fråga i sammanhanget, men låt mig sätta in frågan i en lite större kontext. Som göteborgare vill jag givetvis lyfta Göteborgsvarvet som ett illustrerande exempel.

Huvudloppet är världens största halvmaraton och kröner en vecka av olika motionslopp i alla möjliga klasser och discipliner. 45 000 personer var anmälda till årets lopp – 45 000 personer som hade Göteborgsvarvet som motivation för regelbunden träning och bättre hälsa. Dessa 45 000 deltagare är dock också en viktig intäktskälla för näringslivet. Enligt oberoende uppskattningar ger varje Göteborgsvarvet ca 300 miljoner kronor i intäkter till besöksnäringen.

Loppet är kanske framför allt en viktig intäktskälla till stadens föreningsliv. Göteborgsvarvet drivs av Göteborgs Friidrottsförbund, men för att kunna genomföra loppet krävs att betydligt fler hjälper till. Totalt ställer 1 500 volontärer från ett trettiotal föreningar upp, och de senaste tio åren har 100 miljoner kronor gått tillbaka till dessa föreningar. Bara förra året delade man på 14 miljoner kronor.

Ett liknande upplägg råder för nästan alla större motionslopp i Sverige eftersom de i någon form drivs eller ägs av idrottsrörelsen. Det innebär alltså en stor fara om det fortsätter att råda oklarhet kring motionslopp. Vi riskerar en viktig del av Sveriges idrottsrörelse – som motivation för vardagsmotion, som viktig del för besöksnäringen i berörda orter och som en väsentlig intäktskälla för föreningslivet.

Mikael Damberg anger i sitt svar att man har sett över regelverket för sittande tillställningar. Det är givetvis bra, men det ger kanske inte svar på min fråga. Syftet med motionslopp är nämligen, om fru talman ursäktar, att minska stillasittandet. Det är också av naturen svårt att genomföra Göteborgsvarvet, Vätternrundan eller Vasaloppet som ett sittande arrangemang.

Statsrådet säger vidare att regeringen ska inleda ett arbete med att ta fram en ny, träffsäker reglering för smittskyddsåtgärder. Ska jag, och kanske framför allt Sveriges alla arrangörer, tolka det som att regeringen kommer att inkludera motionslopp i en sådan utredning? När kommer i så fall en sådan utredning att tillsättas? Kanske absolut viktigast är frågan: Inom vilken tidsrymd är det statsrådets ambition att ha utredningen klar och ändringarna genomförda?

Anf. 17 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Tack för en viktig interpellation, David Josefsson!

Motion och rörelse är viktigt för folkhälsan, och Sverige har under hela pandemin faktiskt valt en lite egen väg i ett internationellt perspektiv. På myndigheternas rekommendationer – Folkhälsomyndigheten har ju att väga in alla folkhälsoaspekter i detta – valde vi att försöka hålla igång inte minst barn- och ungdomsidrotten under hela pandemin. Samtidigt har vi sett i min mening fruktansvärda exempel på länder där man har låst in barn

och ungdomar i deras lägenheter under väldigt lång tid. Jag tror att det är en fara för folkhälsan och att vi behöver hitta vägar för att även under pandemin kunna utöva idrott och motion – få människor att röra sig. Jag tror att det är viktigt för folkhälsan, och jag tror att det är viktigt för den mentala hälsan hos befolkningen att människor är ute och rör sig och mår bra.

Det om den tidiga fasen – nu har vi kommit till en fas där ordningslagens trubbiga bestämmelser får en del ganska allvarliga konsekvenser. Besöksnäringen är definitivt en sektor som har drabbats väldigt hårt av detta, och den drabbas hårt även fortsättningsvis. Till en början var Folkhälsomyndigheten väldigt noga med att man inte ville se stora arrangemang över huvud taget, inte bara på grund av hur de i sig är organiserade utan även på grund av transporterna dit – transporterna genom landet. Det var *en* fas, och nu har vi kommit till en fas där vi har fått ned smittspridningen så pass mycket att vi kan resa i landet. Många verksamheter har lärt sig hur man kan organisera verksamheter på ett smittskyddssäkrare sätt, och det är klart att det öppnar nya möjligheter när vi nu ska lära oss att leva i en värld där nya pandemier kan komma eller där den här pandemin fortsätter.

Från regeringens sida har vi när vi tittar på ordningslagen försökt titta på vilka verksamheter som skulle kunna vara de som vi först öppnar upp. Vi valde då en sektor som jag tror är helt ologisk för de allra flesta: Restauranger har i dag haft verksamhet och sittande gäster, och vi har haft ett regelverk som gjort att restauranger kan stängas om de inte sköter sina smittskyddsåtgärder – men om de tog dit en artist som uppträdde inför gästerna vid borden skulle det alltså vara en tillställning som skulle vara förbjuden.

Det finns många ologiska bitar i ordningslagen, och detta är bara en av dem – som vi nu rättar till. Det finns många andra bitar; många funderar på detta med utomhus och inomhus eller stora och små. Borde det inte vara skillnad? Det finns väldigt många begränsningar i ordningslagen, och det är därför regeringen säger att vi tänker titta över lagstiftningen. Om det sedan innebär att vi ska jobba med just den här frågan där eller om frågan snarare kan bli föremål för de remissynpunkter som både har kommit nu och som kommer framöver är en sak. Vad kan det bli för ytterligare lättnader framöver? Jag tror att en utredning tar lite längre tid. Den måste ändå göra avgränsningar kring vilka verksamheter som ska omfattas av eventuella smittskyddsåtgärder.

Jag vill alltså säga detta om lagstiftningen, för det är ett viktigt besked till olika sektorer att vi inte kan fortsätta med ordningslagen som grund för det här. Men förvänta er inte de snabba lösningarna där, utan det handlar snarare om en fortsatt diskussion om smittspridning i Sverige och om vi kan göra ytterligare undantag från den ordningslag som finns.

Anf. 18 DAVID JOSEFSSON (M):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet, även om jag kanske inte blev mycket klokare på om regeringen väljer att titta på den här frågan eller inte – och än mindre när man i så fall skulle vara klar med det!

För att understryka allvaret: Även om årets stora motionslopp har ställts in eller genomförts i högst begränsad form är tidsramen för nästa år knapp. Arrangörerna måste snart besluta om de ska satsa på ett arrangemang nästa säsong eller inte, och jag kan säga att ingen arrangör har råd

att ta chansen att satsa på att köra för att sedan konstatera att reglerna inte tillåter det. Göteborgsvarvet, som jag exemplifierade med, har redan varslat om uppsägningar av personal. Det är tråkigt, för kunskap om hur man arrangerar ett stort motionslopp är unik och väldigt svår att ersätta när den väl har försvunnit.

De olika motionsloppen i Sverige har nu gått ihop i en branschorganisation för svenska motionslopp och idrottsevenemang. De konstaterar själva att de inte bara har stor erfarenhet av att arrangera stora evenemang med många deltagare utan även har väldigt lång erfarenhet av att se till att deltagare som inte är fullt friska inte dyker upp. De konstaterar också att syftet med reglerna kring stora folksamlingar ju måste vara att begränsa smittspridningen och att detta i sig kanske inte är något hinder för att genomföra motionslopp. De kanske inte kan genomföras i full skala, men det är inte heller det som efterfrågas i dagsläget.

Då är frågan om fokus verkligen bör ligga på antalet deltagare snarare än på hur loppet kan genomföras på ett smittsäkert sätt. Det blir ju barockt när till exempel Lidingöloppet med nuvarande begränsningar inte får tillstånd att ha mer än 50 deltagare och funktionärer på bansträckningen samtidigt, trots att banan är tre mil lång. Jag tror inte att ens statsrådet ser en risk för smitta om deltagarna skulle hamna närmare än 600 meter från varandra.

Ett alternativ som arrangörerna själva har lyft fram, och som praktiserats i andra länder, är att fokusera på hur stora grupper som tillsammans genomför loppet. Genom begränsade startgrupper och slottider då deltagare startar kan man till exempel låta flera grupper om 30 personer starta med en viss tidsutdräkt, så att deltagarna inte kommer i kontakt med några andra tävlande i den gruppen. Det var precis detta som Lidingöloppet ville genomföra men som polisen inte gav tillstånd till.

Några av arrangörerna har överklagat polisens beslut om avslag just för att de tycker att reglerna kring folksamlingar är för strikta och uppenbart inte skrivna med motionsloppen i åtanke. Jag har förstått att också polisen säger sig uppleva att det finns ytterst lite vägledning när det gäller hur detta förbud egentligen ska tolkas. Då väljer man från myndigheten den mest strikta linjen av försiktighetsskäl.

Jag tror, som sagt, inte att det finns någon oenighet, utan alla här inne vill nog att motionsloppen ska kunna återstarta sin verksamhet på ett smittsäkert sätt. Min vädjan är egentligen bara att statsrådet skyndar på arbetet i den här frågan.

Kommer det att gå att arrangera motionslopp nästa år, och under vilka förutsättningar? Kan vi åtminstone få veta vilka kriterier som kommer att behöva vara uppfyllda för att reglerna ska kunna lättas på? Bara det tror jag skulle underlätta för väldigt många arrangörer.

Anf. 19 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag är imponerad av den kreativitet som motionsloppen visar i detta ganska tuffa läge. Jag brukar inte anmäla mig till lopp – jag är rädd att jag blir lite fanatisk, och jag försöker att undvika det i träning. Jag har sett att man har genomfört digitala lopp och att man verkligen försöker att hitta sätt att erbjuda inte minst motionsutövarna en möjlighet att tävla mot sig själva, så att de får prestera det som de kanske har lagt upp hela träningen kring under ett år. Det är dock en helt annan sak att göra det i en

fysisk miljö med andra i ordinarie lopp. Jag förstår att det finns en frustration och en önskan att få tydligare besked om vad som gäller framöver.

Problemet är, som i den diskussion om mässor som vi hade tidigare, att vi just nu är i ett läge där vi följer smittspridningen noga. Vi har en mycket lägre smittspridning i Sverige i dag än i våras, vilket är positivt. Sverige är lite landet Annorlunda just nu – smittspridningen minskar fortfarande och är väldigt låg, medan den börjar ta fart i många europeiska länder.

Vi vill ju inte hamna i ett läge där smittspridningen tar ordentlig fart igen i Sverige, och därför går vi stegvis igenom olika lättnader. Nu har vi föreslagit ett par lättnader från och med den 1 oktober. Vi måste utifrån detta bedöma om smittspridningen tog fart när vi öppnade upp Sverige efter sommaren. Höll vi trots att folk är tillbaka på jobbet, på universiteten och på gymnasieskolorna? Det blir en viktig punkt för Folkhälsomyndigheten att bedöma.

Om vi fortfarande har kontroll på smittspridningen tror jag att man är beredd att gå in i en djupare diskussion om att steg för steg införa lättnader, och kanske kan man också komma med en del långsiktigare besked framöver. Men just nu är vi i ett läge där vi tar det första steget.

Jag kan garantera att vi har lyssnat på motionsloppen. Vi kan deras argument, och jag tycker att det finns goda argument. Vi är medvetna om att den lagstiftning som ligger i botten här inte är optimal för detta. Folkhälsomyndigheten framhåller dock att man vill ha kvar gränsen på 50 personer därför att den är normerande, inte bara för vissa verksamheter utan också för privatpersoners agerande vid bröllop, begravningar, fester med mera.

Om det ska göras ändringar här är det viktigt att det görs på ett klokt sätt, stegvis och på ett sätt som inte ökar smittspridningen. Regeringen är intresserad av att fortsätta att ha en bra dialog om detta och om att hitta vägar framåt om vi håller smittspridningen i schack.

Anf. 20 DAVID JOSEFSSON (M):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Jag är, som sagt, övertygad om att Mikael Damberg också vill lösa de här problemen. Jag tror inte att det finns en underliggande plan från regeringen att med pandemin som ursäkt krossa motionsloppen, som är en av svensk idrotts viktigaste hörnstenar.

Det jag hoppas att jag kan skicka med till statsrådet är att detta faktiskt inte är en liten fråga. Att delta i motionslopp som Göteborgsvarvet, Vasaloppet eller Vätternrundan är en viktig motivation för många svenskars vardagsträning. Men loppet är mer än så – de är viktiga för svensk besöksnäring. Loppet skapar efterfrågan på resor och hotellrum också vid tidpunkter som ligger utanför högsäsong. Kanske viktigast av allt är att de genom alla de volontärer som ställer upp under arrangemangen ger viktiga intäktskällor för Idrottssverige.

Fru talman! Det har, så här mitt i den allmänna motionsperioden, varit ett nöje att få debattera vardagsmotion i kammarens talarstol. Jag hoppas att vi inom kort också har ett regelverk på plats för att arrangörerna ska känna sig trygga med att till nästa år kunna arrangera motionslopp på ett smittsäkert sätt – det kommer åtminstone att vara min motivation när jag ger mig ut och springer i kväll.

Jag vill tacka för en bra debatt.

Anf. 21 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! På det personliga planet vet jag inte om jag orkar träna i dag – jag har fortfarande träningsvärk sedan två dagar tillbaka, så jag får väl ta det lite lugnt.

Jag håller med om att detta verkligen är en folkhälsofråga. Det handlar om att vi ser till att människor rör sig och motionerar. Att Sverige valde att gå igenom denna kris på ett sätt som många andra länder inte gjorde ska vi vara stolta över, men vi ser att idrottsrörelsen har tagit och fortsätter att ta mycket stryk av denna pandemi. Det var också en anledning till att vi gick in tidigt med en halv miljard. Nu gick vi in med 1 miljard till, för det är också en ekonomisk fråga att inte slå sönder de här idrottsstrukturerna helt och hållet.

Jag håller med om att de som arrangerar detta har en specifik och unik kompetens som inte är så lätt att återskapa. Det finns alltså goda argument, men det finns också ett övergripande ansvar som vi i regeringen har. När vi inför lättnader gör vi det på ett ordnat sätt, i takt med det som smittskyddet kan tillåta och på ett sätt som inte bidrar till att Sverige återigen får ökad smittspridning.

Jag tror att det går att hitta lösningar på detta, men jag tror också att vi långsiktigt behöver en helt annan lagstiftning i grunden för att reglera detta. Ordningslagen är inte optimal för dessa typer av begränsningar.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 6 Svar på interpellation 2019/20:477 om allvarliga hot mot poliser

Anf. 22 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Thomas Morell har frågat mig om jag avser att agera för att trycka tillbaka de kriminellas maktutövning i vårt samhälle.

Vi kan aldrig acceptera att polis och andra samhällsnyttiga funktioner utsätts för angrepp och hindras från att utföra sina uppgifter. Lagstiftningen måste vara tydlig med att samhället ser allvarligt på angrepp mot dem som ska hjälpa andra. Regeringen har därför infört ett nytt brott – sabotage mot blåljusverksamhet – och skärpt straffet för grovt våld eller hot mot tjänsteman.

En central fråga för att minska brottsligheten och öka tryggheten är att öka antalet polisanställda. Fler poliser är också viktigt för de polisanställdas trygghet och säkerhet.

Regeringens satsning på 10 000 fler polisanställda till 2024 ligger fast. I somras hade vi nått halvvägs mot målet. Det kommer att leda till ännu bättre förutsättningar för att klara av polisens uppdrag.

Det hot och våld som kriminella nätverk står för måste bemötas med samhällets fulla kraft. Den här regeringen levererar åtgärder steg för steg som kommer att bekämpa kriminaliteten. De kriminella nätverken ska knäckas, brottsligheten ska tryckas tillbaka och tryggheten ska öka.

Med 34-punktsprogrammet genomför vi det största paketet mot gängkriminaliteten någonsin i Sverige. Programmet omfattar åtgärder på både kort och lång sikt. Vi ger nya verktyg till myndigheterna och skärper straffen, men vi ser också till att vi får ett bra och långsiktigt brottsförebyggande arbete.

Åtgärderna kommer att slå hårt mot de kriminella gängen. I den nyli- gen överlämnade propositionen om straffskärpningar för innehav och smuggling av illegala vapen och explosiva varor är en generell utgångs- punkt att de nya straffskärpningarna ska träffa kriminella nätverk särskilt hårt. Samtidigt har en särskild utredare i uppdrag att bland annat lämna förslag som innebär skärpta straff för brott med kopplingar till kriminella uppgörelser.

Det är också mycket viktigt att vittnen vågar medverka vid brottsutred- ningar. Här är regeringens budskap tydligt: Tystnadskulturen måste brytas och rättsprocessen stärkas. Därför har vi tillsatt en utredning som bland annat ska analysera skärpta straff för övergrepp i rättssak och även titta på skydd och stöd till vittnen och deras anhöriga.

Vi måste dessutom se till att de personer som vill lämna de kriminella miljöerna får det stöd de behöver. För att stärka arbetet med avhoppare har regeringen gett ett uppdrag till fyra myndigheter om att inrätta ett natio- nellt avhopparprogram. I mars får vi deras redovisning.

Regeringen arbetar både brett och kraftfullt mot den grova och organi- serade brottsligheten. Det är ett långsiktigt arbete, och vi har inga planer på att slå av på takten.

Anf. 23 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet Mikael Damberg! Det finns ett par saker i svaret som jag gärna vill ha ytterligare kommentarer om.

I det skriftliga svaret står det så här: ”Vi kan aldrig acceptera att polis och andra samhällsnyttiga funktioner utsätts för angrepp och hindras från att utföra sina uppgifter.” Jag har en fråga om det. Är det inte hög tid att växla upp detta arbete? Vi kan ju konstatera att kriminaliteten i vårt sam- hälle inte är tillbakatryckt, utan den tar allt större plats. Man hotar poliser under deras tjänsteutövning.

”Regeringens satsning på 10 000 fler polisanställda till 2024 ligger fast”, står det vidare i svaret. Borde man inte öka takten och ta in fler? Man kan se över andra möjligheter att utöka samhällets möjlighet att kunna slå tillbaka mot de kriminella.

”Med 34-punktsprogrammet genomför vi det största paketet mot gäng- kriminaliteten någonsin i Sverige.” Men det är bara två punkter i det som hittilldags är verkställda. Man kan därför inte säga att regeringen i dagslä- get har vidtagit kraftfulla åtgärder. Vi ser ju hur utvecklingen ser ut.

Poliser utsätts för hot och våld. Den 3 september kunde vi i ett nyhets- inslag se hur poliser omringades av ett gäng, och det uttalades hot. I en tidningsartikel dagen efter stod det på följande sätt: ”På film syns hur män- nen tar total kontroll över situationen, och inte svarar på polisens uppre- pade uppmaningar om att backa. En av poliserna lyfter sin batong.

– Om du rör dig med den där så kommer du få tillbaks. Vi bryr oss inte. Stoppa undan den fucking batongen annars kör jag upp den i dig, hörs en av männen säga.”

Det här är ett ganska grovt hot mot en tjänsteman som gör sitt jobb. Jag har full förståelse för att man i en sådan situation blir orolig och kallar på förstärkning.

”Erik Nord, polischef i Storgöteborg, uppger att hotbilden mot polisen får konsekvenser.

– Ett och annat ingripande blir inte gjort eftersom man inte vill exponera sig för risken att bli utsatt för våld eller bara tråkad på det där viset, säger han till TV4.”

Det är här vi börjar få den farliga effekten av detta, nämligen att de kriminella trycker tillbaka det demokratiska samhällets väktare, polisen. Polisen har ett uppdrag att hjälpa, skydda och stötta allmänheten samt jaga brottslingar och se till att de kommer in i en rättsprocess och, om det är fråga om grova brott, hamnar i fängelse. Men när de kriminella tar sig makten att trycka tillbaka samhällets skydd är det fara å färde.

Jag blir därför lite bekymrad när jag läser svaret från statsrådet. Planen om 10 000 fler polisanställda är vackert så. Jag säger inget om det. Men det borde snarare öka med tanke på hur situationen ser ut. Att man nöjer sig i svaret med att detta ligger fast bekymrar mig.

Jag är också bekymrad över att poliser, räddningstjänst, ambulanspersonal och väktare är oroliga över att gå till jobbet då de inte vet vad arbetspasset kommer att sluta med. Kommer man hem, eller blir man liggande på sjukhus? I absolut värsta fall kan det till och med leda till att man avlider under sin tjänsteutövning.

Det här var några frågor som jag skulle vilja få svar på.

Anf. 24 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Först och främst är arbetsmiljöarbetet för polisen jätteviktigt. Jag har flera gånger talat med rikspolischefen om detta. Han har inlett ett väldigt systematiskt arbetsmiljöarbete ihop med de fackliga parterna för att se vad polisen kan göra för att skärpa arbetsmiljöarbetet och hur man jobbar systematiskt med de här frågorna. Jag tror att det är viktigt att myndigheterna gör detta på egen hand, eftersom det är deras ansvar. Det är deras anställda, och de måste ta det här på allvar. Jag upplever att det hela har blivit bättre. Det känns inom polisen att det är viktiga frågor. Det handlar både om utrustning och om en systematik i det här.

Jag är lite försiktig med att göra för mycket reklam för kriminella gäng, vare sig det handlar om att de kaxar eller stressar polisen. Ibland måste poliser såklart göra taktiska avvägningar av situationer, men min bild är att polisen inte har för avsikt att backa tillbaka. Med den offensivare inställning som polisen har mot de kriminella gängen är de mer på dem. Man stör dem mycket mer i deras vardag. Det handlar både om den rena narkotikahandeln, eller vad det nu kan vara, och om andra näringsverksamheter som de sysslar med och har kriminell verksamhet i.

Mitt besked och min bild är att svensk polis rör sig framåt och inte tillbaka. Och det gör de i kraft av sina nya kamrater. Att de får fler kollegor gör att de också kan vara mer offensiva, oavsett var de är.

Det gavs en bild av att polisen backar från de utsatta områdena. Jag noterar dock att Polismyndigheten nu har sagt att det finns ungefär 16 procent fler anställda i lokalpolisområden som har utsatta områden i dag än för några år sedan. Man har alltså fyllt på med anställda i de områden där störst brottslig påverkan har funnits.

Borde vi då öka takten mer än med 10 000? Jag noterade att när vi sa att vi skulle öka med 10 000 anställda till 2024 var det många som hävdade att det inte skulle gå, att det inte kommer att funka, att folk inte kommer att vilja bli poliser och att många kommer att hoppa av. Vi ligger nu före prognosen, och vi har kommit mer än halvvägs. Men än så länge har det handlat om många civilanställda, eftersom det tar två och ett halvt år att utbilda poliser.

Det är ett enormt tryck på polisutbildningen, apropå de tuffa utmaningar som polisen möter i sin vardag. Vi hade senast 20 000 sökande till ungefär 1 000 platser på polisutbildningen. Nu i pandemin – kanske är det en pandemieffekt – ser vi att fler äldre söker. Det är lite större bredd bland dem som söker; det är inte bara de unga som vill bli poliser nu. Jag tycker att vi har en bra dynamik i polisens tillväxt just nu.

Jag vill dock varna för en sak. Jag såg att Sverigedemokraterna häromdagen sa att de funderar på en korttidsutbildning för poliser. Jag tror inte på den idén. Jag tror att poliserna möter en sådan komplex vardag, som du ju själv beskriver, att de måste ha både bra utbildning och trygghet i sin yrkesroll som polis. Polisförbundet har varnat för A- och B-poliser. Rikspolischefen vill inte ha en korttidsutbildad polis.

Om man skulle införa en korttidsutbildad polis är jag personligen rädd för att det skulle innebära ett stort tryck nedåt vad gäller löner och villkor för befintliga poliser. Vi har ofta sett att när en yrkeskategori får en annan yrkeskategori med lägre utbildning bredvid sig kan man använda dem i stället för, som i detta fall, poliser. Det blir därmed ett tryck på villkor och löner. Jag tror inte att det vore bra för svensk polis i den här tillväxtfasen.

Jag vill därför varna för de kortsiktiga lösningarna, som inte riktigt möter den problembild som polisen står inför i dag. Jag tror snarare att vi behöver stärka polisens utbildning ytterligare med ytterligare akademiskt innehåll så att man kan gå vidare från polisutbildningen framöver.

Anf. 25 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet!

Att korttidsutbilda poliser är inget nytt. Det har man gjort tidigare. Man erbjöd personal inom Försvarsmakten att genomgå en polisutbildning. Dessa hade mycket med sig från sin militära utbildning. Jag vill inte påstå att Försvarsmakten skulle vara särskilt dålig på att utbilda individer. De är om inte annat erkänt duktiga ledare. Man skulle mycket väl kunna gå vägen att nyttja en redan befintlig kompetens och lägga på det där sista för att få ut en duktig polis på vägen.

Jag håller här i min hand en dom från Lidköpings tingsrätt. Den är från 2005 och är därför något gammal. Den är dock intressant eftersom det handlar om hot mot personal inom Polismyndigheten. Det handlar om två individer. Det hade kommit ett telefonsamtal från ett okänt nummer på juldagen. Någon uttalade hot mot dels den som svarade i telefonen, dels den telefonsvarande individens hustru. Vi talar här om mig själv. Det handlade om tre unga män som inte hade fått som de ville vid en kontroll. De hade då bestämt sig för att rikta ett hot. De kartlade min hustru, som på den tiden var chef på PKC, och hon jobbade på juldagen. Jag tog då kontakt med vakthavande befäl, och man drog igång en process.

Vad vill jag ha sagt med det här? Jo, att jag vet precis hur de här poliserna upplever situationen när de är utsatta för hot. När vi gick ut på stan och gick in i en affär stannade jag utanför med ryggen mot en vägg för att ha koll på vilka som gick in i butiken, samtidigt som min fru var där inne. Det är den här situationen som poliser upplever.

Detta är länge sedan nu; det var juldagen 2004. Det har blivit en dramatisk förändring under de år som har gått sedan dess, och den har inte varit till det bättre.

Därför tycker jag att det är oerhört viktigt att samhället markerar mot dem som försöker ta makten i samhället. Det är samhället, staten och polisen som ska äga makten. Det är polisen som är riksdagens och regeringens verktyg för att upprätthålla lag och ordning. Det ska ingen annan göra. Lag och ordning ska vila på de demokratiska beslut som tas bland annat i den här kammaren.

Det sker alltför ofta rättskipning ute på gatorna. I natt hittade man en avliden person på en bro vid Årsta. Enligt det sista jag läste innan jag gick hit var det någon som hade varit aktiv i något kriminellt gäng; man trodde att det var en uppgörelse. Det här ser vi nu dag efter dag i Stockholm, i Göteborg, i Malmö och lite varstans.

Det är dags att staten och samhället tar kontroll över situationen. Då måste man stärka arbetssituationen för polismännen där ute och för all del även för räddningstjänst, ambulanspersonal, väktare och andra som har ett samhällsuppdrag att hjälpa och skydda. Jag tycker att regeringen är lite för defensiv i det här arbetet. Statsrådet sa att man ligger lite före tidsplanen på 10 000. Det är jättebra, men växla upp lite grann så att vi får fler! Vi behöver det om samhället ska vara tryggt och säkert för den vanliga medborgaren.

Anf. 26 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag är helt enig med Thomas Morell om att vi behöver ett starkare samhälle och om att polisen ska äga våldsmonopolet i Sverige. Lagen gäller lika för alla i vårt land. Det är enormt viktigt. Det är därför vi gör historiskt stora satsningar på polisen.

Polismyndigheten är väl medveten om att poliser i yttre tjänst är i en ganska utsatt position och jobbar därför väldigt mycket med arbetsmiljöfrågorna. Målsättningen verkar nu vara att egentligen alla poliser i yttre tjänst ska ha bärbara kameror på sig – för ökad trygghet och för att man ska kunna lagföra till exempel hot, trakasserier eller blåljussabotage i framtiden; man kan då dokumentera det direkt för användning vid kommande rättegångar. Jag tror att det är en positiv utveckling.

Jag beklagar verkligen vad som hände 2004. Det är fruktansvärt när man drabbas av det, dessutom så nära inpå i familjen. Till det som har hänt sedan 2005 hör att vi från den 1 januari har en helt ny lag om sabotage mot blåljusverksamhet. Det är en lag som ambulanspersonal, räddningstjänst och poliser har i ryggen. Det blir rejäla straff om man angriper blåljuspersonal eller förhindrar blåljuspersonal. Det räcker med att man ger sig på till exempel deras hundar eller polisbilar. Det får effekt genom dagens lagstiftning med skärpta straff.

För något år sedan – jag kommer inte ihåg exakt när det var – skärpte vi också straffet för grovt våld eller hot mot tjänsteman. Det är inte bara poliser som nu måste mobiliseras mot gängen, utan det är även så att tjänstemän på olika nivåer till exempel ska säga nej till att bevilja tillstånd eller ska ingripa med en granskning av en verksamhet. Då är det viktigt att tjänstemän i statens eller kommunens tjänst känner att de har samhället i ryggen och att det blir kännbara straff om det skulle visa sig att någon försöker rubba de viktiga principerna att lagen gäller lika för alla och att myndigheter de facto har rätt att fatta beslut i sådana frågor.

Jag delar alltså bilden, och jag kommer att fortsätta jobba för det här. Min viktigaste uppgift, som många trodde var omöjlig, är att se till att vi har en starkare polis närvarande i hela Sverige. Jag har sagt det från dag ett, och det är det som jag jobbar med hela tiden. Än så länge har det gått bättre än vad jag kanske trodde. Jag trodde att det skulle vara svårt att nå 10 000, och det tror jag fortfarande, men än så länge ligger vi lite före i tillväxtbanan. Bara för året som kommer föreslår vi i budgeten att Polismyndigheten ska få 1,9 miljarder kronor mer för att kunna fortsätta tillväxtresan.

Jag tror inte att polisen har förmåga att växa så mycket snabbare än vad man gör just nu. Man efterfrågar inte korttidsutbildade poliser nu. Man efterfrågar rejält utbildade poliser i den svåra verklighet man möter. Min ambition är inte att sänka kraven till polisutbildningen.

Däremot finns det i dag en funktionsutbildning för poliser, där man tittar på militär personal och en del andra yrkeskategorier som har kunskaper om bombhantering eller vissa utredningsmoment. För dem gör man en funktionsinriktad polisutbildning med hög utbildningstakt. Därmed kan man snabba på vägen in i polisutbildningen utan att sänka kraven för att bli polis. Det tycker jag är en väldigt spännande väg in i polisyrket. På så sätt kan fler kategorier, inklusive specialister som polisen behöver i sin verksamhet, få en väg in i polisyrket.

Anf. 27 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Jag tackar statsrådet Mikael Damberg för svaret.

Nu gäller det att verkligen lyfta på alla möjligheter och se vilken väg vi kan gå framåt för att skydda samhället och skydda de individer som finns i samhället – de vanliga hederliga medborgare som känner otrygghet. När tv-teamen är ute i de bostadsområden där det är skjutningar vittnar de som bor där, och som i de allra flesta fall är vanliga hederliga medborgare, om att kulorna bokstavligt talat viner runt huvudet på dem.

Samhället måste gå in och vidta kraftfulla åtgärder mot dem som tar sig friheten att ha en alternativ rättskipning. De här individerna fungerar ju som polis, åklagare, domare och i slutändan bödel. Det är det här som är så otäckt. Man tar sig makten i samhället. Man hotar polisen i akt och mening att få dem att backa, och det gör de naturligtvis om de bara är två i en patrull och inte har förstärkning omkring sig. Det är alldeles givet. Man visar sin makt, och man tar makten i samhället.

Jag tycker att det är jättebra att regeringen har satsat på 10 000 nya poliser, men jag tycker att det är för lite. Eftersom det är ett så långt tids-
spann från det att man tar in människor till dess de är ute i fält finns det all
anledning att vidga horisonten och titta på hur man ska öka takten. Ingen-
ting tyder på att de kriminella backar tillbaka, utan de tar bara större plats

i samhället och visar sin makt. Tyvärr läste vi i somras också att det här drabbat en tolvårig flicka, som blev ihjälskjuten. Jag tycker att det är en stor skam att vi har den här verksamheten i vårt samhälle.

Anf. 28 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Vi ska inte vänja oss vid det våld som de gängkriminella ägnar sig åt. De terroriserar vår vardag och vår frihet, och de ska tryckas tillbaka. Vi måste göra det tillsammans med samhällets fulla kraft.

Jag delar verkligen bilden av invånarna i de mest utsatta områdena. De är väldigt trötta på våldet, och de är frustrerade. Att få den kraften att rikta sig mot de kriminella gängerna och att se till att de inte får fortsätta med sin narkotikaförsäljning, inte får stå och hänga utanför centrumen och dra in unga människor i kriminalitet och framför allt inte får använda vapen och sprängmedel för sina egna uppgörelser i samhället är jätteprioriterat.

Då tror jag att vi måste våga fortsätta se till att polisen växer, som jag har tagit upp, och att de inte backar undan, som ledamoten är inne på. Just nu tror jag att vi har 3 000 poliser i utbildningssystemet. När de kommer ut kommer de att kunna anställas. Jag tror att man räknar med att anställa ungefär 1 200 nya poliser i år, vilket kommer att fylla på med poliser över hela landet. Jag tror att Polismyndigheten räknar med att sätta upp 150 nya kameror i år på de mest brottsutsatta platserna.

Vi skärper straffen, bland annat för vapenbrotten men även i flera andra delar. Vi tar bort straffrabatten för unga vuxna vid grov brottslighet. Ett sådant förslag är ute nu. Vi ger även polisen nya verktyg att till exempel kunna jobba med digitala bevis och sådant för att komma åt de kriminella gängerna. Jag tror att det också krävs ett samhällsengagemang från fler aktörer, såsom skola och socialtjänst, för att förhindra att unga människor dras in i de kriminella miljöerna. Polisen efterlyser mer av social debatt i Sverige; de märker att det inte räcker att bura in människor om det finns unga människor som dras in i de här miljöerna. Det krävs mer satsningar på skola, socialtjänst och förebyggande arbete för att lyckas i det här viktiga arbetet.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2019/20:476 om planeringen för höghastighetsjärnväg

Anf. 29 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Magnus Jacobsson har ställt frågor till mig om planeringen för järnväg.

I januariavtalet, den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna, anges att nya stambanor för höghastighetståg ska färdigställas så att Stockholm, Göteborg, Malmö och regioner och städer längs med och i anslutning till banans sträckning bättre knyts samman med moderna och hållbara kommunikationer.

Nya stambanor för höghastighetståg är ett mycket stort projekt. Det är viktigt att det analyseras noggrant, inklusive hur banorna ska finansieras. Regeringen har därför i juni i år gett Trafikverket ett särskilt uppdrag om att redovisa uppdaterade och kompletterande uppgifter angående nya stambanor inom en total investeringsram på 205 miljarder kronor, i 2017 års prisnivå. Samtidigt fick Trafikverket också i uppdrag att ta fram ett inriktningsunderlag inför arbetet med en ny nationell plan, vilket ska redovisas den 30 oktober i år.

Trafikverket lämnade den 31 augusti i år en första, inledande, delredovisning av uppdraget kring nya stambanor, vilken innehåller övergripande analyser och bedömningar inför Trafikverkets fortsatta arbete. Nu fortsätter Trafikverket sitt uppdrag med att ta fram ett fördjupat underlag och att föra en dialog om hur de nya stambanorna kan utformas. Uppdraget i sin helhet ska slutredovisas senast den 28 februari 2021.

Den samlade redovisningen av uppdraget kommer tillsammans med Trafikverkets inriktningsunderlag att ligga till grund för den infrastrukturproposition som regeringen tänker lägga fram nästa år. Propositionen ska handla om hur infrastrukturen ska utvecklas och förvaltas på 12 alternativt 16 års tid. Trafikverkets redovisning syftar till att ge underlag för bland annat ställningstaganden kring fortsatt planeringsarbete och finansiering av utbyggnad av nya stambanor. Utbyggnaden av nya stambanor ska ske med en hållbar finansiering och med en mycket hög grad av kostnadskontroll i projektet i en takt som ekonomin tillåter.

Avslutningsvis: Nya stambanor behövs för att möta det kraftigt ökande tågresandet, ge möjlighet till mer gods på tåg och öka pendeltågens möjlighet i nuvarande tågssystem, eftersom det är fullt på den svenska järnvägen. Det behövs mer kapacitet. Det moderniserar och knyter ihop landet på ett klimatsmart sätt.

Anf. 30 MAGNUS JACOBSSON (KD):

Fru talman! I Riksrevisionens rapport *Att tänka efter före – statens planering av höghastighetsjärnvägar* – ett förbaskat bra namn, för övrigt – konstaterar man att planeringsprocessen inte haft en förutsättningslös karaktär. I rapporten konstateras följande: Planeringen har utgått från lösningen snarare än problemet. Planeringen har inte genomförts i enlighet med fyrstegsprincipen. Samhällsekonomisk effektivitet har inte varit ett viktigt kriterium. Besluten har hittills tagits i fel ordning. Projektets kostnader var länge underskattade.

Utifrån detta rekommenderade Riksrevisionen att man skulle identifiera de brister i förhållande till de transportpolitiska målen som höghastighetsjärnvägen är tänkta att lösa. Det handlar om att utreda alternativa lösningar som kan avhjälpa de identifierade bristerna med utgångspunkt i fyrstegsprincipen. Det handlar framför allt om att utreda steg 1, åtgärder som avgifter och skatter för att uppnå ett effektivare kapacitetsutnyttjande, men även steg 2 och 3, åtgärder som optimeringsåtgärder och trimningsåtgärder. Det handlar även om att genomföra samlade effektivitetsbedömningar av de viktigaste alternativen och jämföra dessa med samlade effektivitetsbedömningar för höghastighetsjärnvägen.

Fru talman! Det var väldigt klokt att man väljer mellan två olika objekt. Jag tycker att Riksrevisionen har lyft fram goda tankar som vi i politiken bör ta med oss.

Fru talman! Nu har även Trafikverket levererat en delrapport avseende höghastighetståg. Där säger man: Trafikverkets bedömning är enligt ovan avsnitt att kostnaden för stambanor ligger i de övre spannen av tidigare redovisade kostnadsbedömningar. Det innebär att det kommer att krävas stora och omfattande förändringar av systemet för att nå de kostnadsramar på 205 miljarder kronor som detta uppdrag utgår ifrån.

Fru talman! Från kristdemokratiskt håll har vi varit tydliga med att vi vill se en förstärkning av nuvarande järnvägssystem. Vi anser också att det i delar av Sverige behövs nya stambanor för att förbättra både den internationella trafiken inom den nordiska triangeln och förbättra järnvägskapaciteten för person- och godstrafik inom Sverige.

Frågan är varför regeringen trots dessa kritiska rapporter fortsätter att hålla fast vid ett projekt som med all sannolikhet inte är samhällsekonomiskt lönsamt. Lite elakt, fru talman: Kan det vara detta faktum som ligger till grund för att Trafikverket nu bakvägen förändrar beräkningsgrunden för infrastrukturplaneringar genom att höja CO₂-beräkningarna per kilo från 1 krona till 7 kronor, vilket vi har debatterat tidigare här i kammaren?

Anf. 31 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Diskussioner om samhällsekonomiska kalkyler och lönsamhet har vi haft flera gånger. Jag uppskattar verkligen de diskussionerna eftersom det är viktigt att vi prövar och har en noggrann beräkning av vilka projekt vi lägger skattebetalarnas pengar på och vilka prioriteringar vi gör.

Samtidigt ska man bedöma kalkylerna utifrån vad de verkligen är. Jag noterar att de samhällsekonomiska lönsamhetskalkylerna för ett tag sedan konstaterade att tunnelbanan i Stockholm inte var lönsam. Citybanan var det inte och inte Citytunneln. Ett flertal av de infrastrukturobjekt som nu är helt nödvändiga för oss har av ekonomer tidigare bedömts som samhällsekonomiskt olönsamma.

Norrbotniabanan är ytterligare ett objekt som ekonomer ibland påtalar inte skulle vara lönsamt. Tänk om Norrbotniabanan hade varit byggd nu. Den stoppades av Magnus Jacobssons partivänner i alliansregeringen 2006. Annars fanns ett beslut om att bygga den. Den hade varit på plats nu längs Norrlandskusten i ett läge där Northvolt etablerat sig och när vi har en strukturomvandling som hade kunnat öka arbetsmarknadsregionen. Vi hade kunnat mångdubbla klimatsmarta resor längs Norrlandskusten för både främjandet av arbetspendlingen och naturligtvis också för företag som vill skicka mer gods på järnväg.

Det handlar om att skapa långsiktighet. Det handlar om att ta ansvar för de investeringsbeslut man vill fatta. Från vår sida har vi varit tydliga med att vi behöver nya stambanor. Vi har betydande kapacitetsproblem i det svenska järnvägssystemet.

Det trodde jag att alliansregeringen insåg när man lanserade Sverige-förhandlingen och ville satsa på nya stambanor för höghastighetståg så sent som 2014. Men det tog inte lång tid förrän man darrade på manscheten. Kristdemokraterna och Moderaterna närmade sig, precis som vi ser på andra politikområden, i hög takt Sverigedemokraterna i ställningstaganden som snarare handlar om att sänka bensinpriser och inte bygga klimatsmart infrastruktur. Det är en utveckling som oroar mig.

Sverige behöver ha modet att fatta beslut för att kunna ställa om transportsektorn för att se till att vi når de mål som Parisavtalet sätter för oss. Det handlar om att minska utsläppen med 70 procent till 2030 och att totalt se till att få fossilfria transporter till 2045. Det är därför det brådskar. Det är därför det är viktigt att fatta nödvändiga beslut om att öka kapaciteten i järnvägssystemet. Därav inriktningsbeslut och diskussionen om att vi behöver nya stambanor.

Sedan tar vi fram gediget underlag. Inte minst har det varit nödvändigt eftersom – vilket Riksrevisionen påpekar – det fanns brister i en del underlag som togs fram under den tiden vi hade en alliansregering. Sedan dess har vi gjort väldigt många beräkningar. Sedan dess har vi också nu ett gediget underlag. Inte minst med den senaste delrapporten från Trafikverket har vi nu än bättre förutsättningar att fatta kloka och väl grundade beslut om hur investeringarna framöver ska se ut när det gäller nya stambanor men också infrastrukturen i dess helhet.

Jag ser fram emot att få ta flera diskussioner och debatter med Magnus Jacobsson. Jag vet att Magnus Jacobsson själv ser nödvändigheten av att öka kapaciteten i järnvägssystemet. Jag är förvånad och faktiskt också lite besviken över att man inom Kristdemokraterna ändå har svängt i sin iver att närma sig Sverigedemokraterna. Det ger beskedet till alla dem i Jönköping, Borås, Norrköping och Linköping som har trott och satsat på stambaneprojektet. Det är de som upplåter kommunal mark för att bygga bostäder och som vill se en arbetsmarknadsförstoring, och så får de beskedet att Kristdemokraterna inte längre tror på och ställer upp på detta projekt. Det kan jag beklaga.

Vi håller våra ord. Vi tycker att det är viktigt att vi satsar på att utveckla stambanor i Sverige.

Anf. 32 MAGNUS JACOBSSON (KD):

Fru talman! Det är med största förvåning jag noterar att statsrådet uppenbarligen har ett mycket lågt förtroende för de samlade samhällsekonomiska bedömningarna. Jag måste erkänna att detta oroar mig.

När vi som politiker går fram och ska bygga olika projekt – vilket jag har haft förmånen att göra både som kommun- och regionpolitiker, och jag har nu förmånen att sitta i trafikutskottet – handlar det om att prioritera. Inget parti och ingen regering kommer någonsin att ha så mycket pengar som alla önskemål motsvarar, åtminstone inte vid ett tillfälle. Vi kommer alltid att vara tvingade att prioritera.

Om det då finns ett projekt – i det här fallet Sverigeförhandlingen – som får stor kritik för att det inte är tillräckligt väl förberett och underbyggt och inte har en tillräckligt stabil ekonomisk planering måste man som politiker kunna göra lite halt och titta på det en gång till.

Samtidigt, fru talman, förstår jag att statsrådet håller fast och står fast vid detta. Man skulle nästan kunna säga som i dikterna – att han håller bron. När han nu är fast hand i hand med Miljöpartiet, som inget hellre vill än att lägga ned allt flyg, stoppa alla vägar och se till att landsbygdens befolkning använder häst och vagn i stället för att transportera sig någorlunda snabbt mellan olika tätorter, blir det såklart problematiskt.

Från Kristdemokraternas håll är vi varma vänner av all infrastruktur, så ock järnvägen. Järnvägens största styrkor finns på godstransporter över långa avstånd. De finns också när man bygger ut arbetsmarknadsregioner.

Vi kan se på det som har hänt runt Stockholm och Mälardalen, vi kan se Pågatågens effekt och vi kan se hur det är i Västsverige. Jag tror personligen att vi även behöver titta på förstärkningar av järnväg i Norrland, för vi ser hur arbetsmarknadsregionerna blir allt viktigare.

Det är det här som vi som kristdemokrater har lyft fram när vi har pratat om höghastighetstågen. Vi har lyft fram att vi utifrån de rapporter som kommer och utifrån de risker med kostnader som finns ser att detta kan bli en gökunge, som givetvis förbättrar för dem som finns där spåren går fram – om man nu eventuellt har en station. Även här ser vi för övrigt risker när man nu ska flytta stationer och kanske därmed får mindre koppling till tätorterna. Men hur blir det för hela den bygd i övriga Sverige där man eventuellt inte får denna effekt? Vi ser ju fortfarande inte hur den alternativa finansieringen ska vara. Vi ser inte denna lösning, och vi har inte fått den presenterad för oss. Då kan man inte komma undan att detta stora, dyra projekt – som enligt de utredningar som finns eventuellt blir dyrare än vad vi tror – kommer att vara en gökunge gentemot övriga projekt.

För oss kristdemokrater är det någonstans viktigt att hela landet ska leva.

Anf. 33 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman och Magnus Jacobsson! Jag förstår att det ibland kan vara frestande att peka på något parti och göra det skyldigt för regeringens eller mångas ställningstagande. Magnus Jacobsson väljer här att kritisera Miljöpartiet.

Men jag kan berätta att det finns många inom Kristdemokraterna som tycker att nya stambanor för höghastighetståg är ett utmärkt projekt. Det finns handelskamrar inte bara i Västsverige utan i nästan hela Sverige som tycker att detta är helt nödvändigt. Det finns moderater, centerpartister, socialdemokrater och folk i alla partier som tycker att det här är någonting som Sverige behöver. Sverige behöver det både för att klara klimatkraven och för att möta kapacitetsutmaningen i järnvägssystemet.

Men det handlar också just om att arbetsmarknadspendlingen ska fungera, för i dag är det trångt på spåren. Jag åkte förra året med det miljonte tåget, och jag valde att markera det för att visa att det aldrig har varit så många tåg som har gått i det svenska järnvägssystemet. Det är trångt. Ska pendeltågen få plats? Ska vi kunna se till att ha mer arbetsmarknadsförsörjning via klimatsmarta transporter? Ska vi se till att godstågen får plats? Då måste vi bygga mer järnväg.

Därför behöver vi nya stambanor. De avlastar inte minst Västra stambanan och Södra stambanan. Det finns ett starkt stöd i Jönköping, i Borås, i Norrköping, i Linköping och i Hässleholm. Där finns också en besvikelse över att Kristdemokraterna och Moderaterna hoppade av det projekt som de för bara några år sedan sa var helt nödvändigt för Sverige.

När det gäller ekonomin är det självklart att vi inte släpper igenom några dåliga beräkningar. Vi kommer att vara extremt noggranna med uppföljningen av kostnader för infrastrukturplanering och infrastrukturobjekt. Så är det alltid. Hela min gärning, inte minst här i riksdagen, har handlat om detta. Jag kom in 1994 och fick börja städa upp efter den dåvarande borgerliga regeringen, som lämnade efter sig gigantiska budgetunderskott och en statsskuld som var rekordstor.

Vi kommer alltid att säkerställa att vi har koll på ekonomin, men det får inte bli ett hinder för att våga fatta väl grundade beslut om investeringar i infrastruktur och stå fast vid dessa.

Om Sverige ska klara konkurrenskraften i omvärlden, om vi ska kunna ge bra förutsättningar för godset att snabbt ta sig fram ut på världens exportmarknader och om vi ska klara klimatutmaningen och arbetskraftsförsörjningen när arbetsmarknadsregionerna växer måste vi också kunna fatta beslut. I det här fallet handlar det om att fatta modiga beslut om ännu mer investeringar, inte minst i infrastruktur.

Det är ett av skälen till att vi begärde fram fördjupat underlag av Trafikverket, vilket vi fick för ett tag sedan. Vi kommer att få ytterligare underlag både inför en inriktningsproposition och inför en infrastrukturproposition. Vi kommer naturligtvis också att få underlag för utbyggnaden av nya stambanor för höghastighetståg.

Det är avgörande att vi har på fötterna när vi fattar de slutgiltiga besluten, men det är också avgörande att vi kan hålla fast vid att Sverige behöver öka kapaciteten i järnvägssystemet.

Min fråga tillbaka till Magnus Jacobsson blir den jag har ställt ett antal gånger tidigare: Vad är Kristdemokraternas svar till alla dem som bor i Jönköping, Borås, Norrköping, Linköping, Hässleholm och Lund? Där har man planerat för bostadsbyggande, för arbetsmarknadsförstoring och för satsning på nya stambanor. Där etablerar sig företag för att de ser att de snabbare kommer ut på exportmarknader eller på annat sätt får förbättrad service. Och där gläds fler åt att man framöver inte behöver trängas på väg 40, E6:an eller E22:an utan kan åka klimatsmart med tågen på järnvägen i stället.

Vilket besked ger Kristdemokraterna till dem när ni nu inte vill satsa på att bygga nya stambanor?

Anf. 34 MAGNUS JACOBSSON (KD):

Fru talman! Jag och statsrådet har haft förmånen att debattera det här förut, och statsrådet vet mycket väl att Kristdemokraterna inte har sagt nej till nya stambanor. Kristdemokraterna har sagt nej till Sverigeförhandlingen och det upplägg som finns där. Vi har kritiserat det utifrån att det än så länge inte har redovisats någon form av hållbar ekonomisk analys, vare sig samhällsekonomiskt eller av hur det ska finansieras.

Vi har haft ett antal debatter här i kammaren där det från min sida har eftersökts och efterhört och långtats efter den nationella planen. Den har trots allt dragit ut på tiden, men nu är den på gång. Det tycker jag är positivt, för då kanske vi kan få en helhetsdiskussion i de här viktiga frågorna.

Kristdemokraterna är generellt sett positiva till järnväg, men det är nödvändigt att den byggs utifrån en samhällsekonomisk analys och att den byggs utifrån en god sådan. Men vi är också positiva till flyg, vägtrafik, cykel, sjöfart och de övriga trafikslagen, för vi måste ha ett Sverige som håller ihop. Det kan inte vara så att enskilda investeringar får blockera andra nödvändiga investeringar. Det innebär att vi som politiker måste orka ställa investeringar mot varandra, och då måste de också beräknas på ett sådant sätt att man kan lita på underlagen.

Därför är det allvarligt när man förändrar beräkningsgrunder, exempelvis på koldioxid, från 1 krona till 7 kronor. Detta gör att det kommer att vara svårt att ha tilltro till de underlag som levereras. Jag förstod redan

inledningsvis att statsrådet själv har bristande tilltro till underlagen. Jag tror att vi behöver dem. Vi behöver mer järnväg, men vi behöver också mer väg i Sverige.

Anf. 35 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Självklart ska en nationell plan inte bara innehålla satsningar på järnväg. Även om nuvarande nationell plan innehåller den största järnvägssatsningen i modern tid, vilket jag är stolt över, är det också den första nationella plan som innehåller en ordentlig statlig satsning på cykel och, för den delen, en flerdubblad satsning på sjöfarten. Dessutom är vi nu i ett läge där vi ser att vi behöver fortsätta att snabba på utvecklingen av hållbart flyg, vare sig det är biobränsle eller elflyg. Där gör vi också satsningar från regeringen med innovation och utveckling. Jag ska själv besöka elflyget lite senare i september och titta på när man demonstrerar den utvecklingen.

Detta kan jag säga eftersom jag företräder en regering som satsar mer på infrastruktur än vad den tidigare borgerliga regeringen gjorde. Vi satsar 100 miljarder kronor mer eftersom vi värderar investeringar i det som bygger Sverige starkt mer än skattesänkningar.

Det kan ju vara så att en del av Kristdemokraternas tveksamhet till infrastrukturens satsningar härrör från att man hellre ser skattesänkningar än investeringar. Detta är en debatt jag ser fram emot att föra framöver, för Sverige behöver investera. Vi kan inte möta klimatkrisen med skattesänkningar. Vi kan inte klara internationell konkurrenskraft med skattesänkningar. Vi måste våga investera i det som bygger Sverige starkt och håller ihop landet starkt.

År 2006 valde den dåvarande alliansregeringen att lyfta ut Norrbotten-banan. Den hade varit byggd annars, till den nytta det hade varit för hela norra Sverige – för arbetsmarknaden, för exportnäringen där, för klimatsmarta resor. Man valde i stället att prioritera jobbskatteavdrag 1, 2, 3, 4, 5, 6 och 7.

Allvarligt talat: Någonstans måste vi också ha modet att våga välja investeringar. Från min och regeringens synpunkt är det självklart, inte minst för att bli världens första fossilfria välfärdsnation.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.42 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då statsministerns frågestund skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

Åtgärder mot gängkriminaliteten

Statsministerns
frågestund

Anf. 36 ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Det sker nästan en skjutning om dagen och nästan ett mord i veckan. Barn växer upp i kriminalitet, barn är hantlangare och barn skjuts ihjäl. Stefan Löfven är säkert precis lika förfärad över det här våldet som alla vi andra. Men det räcker inte, för med makt följer ansvar att göra det som krävs. År efter år lovar statsministern att, som det heter, krossa kriminaliteten. Han lovade det i den här salen i regeringsförklaringen senast förra tisdagen, precis som i förra årets regeringsförklaring liksom i den 2018, 2017, 2016, 2015 och 2014.

Sedan gängen började skjuta på allvar har statsministern varje år lovat att ta itu med dem men misslyckats. Nu krävs det mönsterbrytande åtgärder, inte justeringar i marginalen. Regeringen har sagt nej till i princip allt som på allvar skulle kunna göra skillnad och som har gett resultat i Danmark. Och det regeringen gör gör den halvhjärtat. Av 34 punkter har två genomförts.

I dag lade Moderaterna fram ett paket med förslag på tio mönsterbrytande åtgärder mot gängen. De både bekämpar och förebygger. Det handlar om visitationszoner för att hitta vapen och sprängmedel, anonyma vittnen, förbud mot deltagande i kriminella gäng och utvisning för dem som inte är svenska medborgare. Nio av våra tio förslag skulle kunna bli verklighet under den här mandatperioden, alltså redan innan Stefan Löfven avgår som statsminister.

Är regeringen redo att genomföra ett enda av Moderaternas tio mönsterbrytande förslag? I så fall vilket?
(Applåder)

Anf. 37 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! För att knäcka gängkriminaliteten krävs det några saker. Det krävs tillräckligt dimensionerad polis, och den ska ha tillräckligt med verktyg. Det krävs att lagar skärps. Och det krävs att vi bromsar inflödet till kriminalitet. Det är tre bärande element.

Poliser har vi aldrig haft så många som vi har just nu. Men vi behöver fler. Jag har för mig att polisutbildningen krympte till ett minimum under Kristerssons första år som statsråd. Antalet platser på utbildningen har aldrig varit så lågt som då. Nu har vi fördubblat antalet platser på polisutbildningen och anställt fler poliser. Vi ska ha fler poliser. Polisen har också fått verktyg.

Vi har skärpt 50 lagar och tillfört 20 nya brottsrubriceringar. Vi arbetar naturligtvis också med det som är förebyggande.

Att göra är också att komma överens. Här, liksom på ett antal andra områden, har Moderaterna inte lyckats sitta kvar vid förhandlingsbordet och faktiskt komma överens. Det polisen säger till oss är nämligen: "Hitta nu de långsiktiga, breda överenskommelserna som håller oavsett vem som har regeringsmakten!" Det orkar Moderaterna inte med.

Vi gör, och vi kommer att fortsätta göra. Gängkriminaliteten ska knäckas.

Jag har inte hunnit titta på Moderaternas tiopunktsprogram. Men jag har sett en sak där man igen är tvåa på bollen. Det handlar om att fler gängmedlemmar ska utvisas. Det tycker vi, och vi är på den bollen och utreder det.

Det går bra att föreslå. Vi vill gärna ha förslag på fler saker. Men det skulle också vara bra om vi någon gång kunde sätta oss ned och göra en överenskommelse om något som vi ska fortsätta med. Gängen ska knäckas.

(Applåder)

Anf. 38 ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Jag uppfattar att regeringen i varje fall vill, som det heter, förutsättningslöst utreda ett enda av våra tio förslag. I övrigt vill ni ha överenskommelser, Stefan Löfven. De 34 punkter som ni lade fram – vi sa direkt att vi inte har några problem med dem, men de kommer inte att knäcka gängen – och av vilka ni har genomfört två tycker ni alltså att vi borde ha gjort en överenskommelse kring. Det tycker inte jag räcker.

Det är därför vi har lagt fram förslag på tio stycken konkreta mönsterbrytande förändringar där vi drar lärdom av andra länders erfarenheter. De länderna hade mindre problem än vi men har gjort mer, och de har kanske mindre problem än vi för att de har gjort mer. Det är det som krävs. Ni pratar om att bryta gängbrottsligheten. Men ni gör inte det som krävs. Det är väldigt svårt att förstå.

Är ni redo att genomföra de här förslagen? Om svaret är nej, säg i så fall det och stå upp för den ståndpunkten!

(Applåder)

Anf. 39 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Tack och lov fungerar inte svenskt lagstiftningsarbete på det sättet att man presenterar ett program på förmiddagen och sedan ska ha svar på alla punkter på eftermiddagen.

De 34 punkterna, som Moderaterna uppenbarligen tyckte var bra, genomförs nu. Kristersson, som har suttit i en regering, borde veta att det för de lagförändringar som måste göras krävs utredningar. Det krävs remittering. Det krävs systematiskt arbete. Det är så svenskt lagstiftningsarbete går till.

Vi kan också titta bakåt, på vad som har gjorts när det gäller straffen, poliserna och utbildningen och på de exempel som de facto lyckas just nu. Det finns ingen garanti. Men det ser bättre ut i Malmö, det ser bättre ut i Uppsala och det ser bättre ut i Södertälje.

Vi måste hålla i för att gängen ska knäckas. Men vi ska också titta på det som faktiskt fungerar.

Danmarks insatser mot gängbrottslighet

Anf. 40 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Herr talman! Med tanke på talmannens påminnelse om att kammaren är stor och att vi inte måste sitta precis bredvid varandra vill jag säga att man numera kan sitta ganska nära mig. Jag har fått svar på mitt covid-19-

test, och jag är inte smittad av detta fruktansvärda virus. Så fick jag det sagt.

Herr talman! Jag tänker fortsätta på Danmarksspåret och situationen i Sverige. Statsministern säger nu att man har gjort ofantligt mycket. Vi har fler poliser än någonsin. Många reformer kopplade till kriminalpolitiken som har genomförts är de största någonsin och så vidare. Trots det fortsätter utvecklingen i fel riktning. Skjutningarna har ökat under Stefan Löfvens tid vid makten.

Jag var häromdagen i Danmark och diskuterade med danska politiker vad man har gjort som vi i Sverige inte har gjort, och jag fick med mig mycket intressant tillbaka. Man har dubbla straff vid gängbrottslighet, har visitationszoner, har inte en massa rabatter för ungdomar och andra, har inga villkorliga frigivningar och så vidare. I Danmark finns det i dag färre gängmedlemmar än i hela Stockholms län. Skjutningarna har minskat rejält. En väldigt stor del av de gängkriminella sitter i fängelse.

Herr talman! Sverige är och framstår som rena Bullerbyn i jämförelse med Danmark när det kommer till de gängkriminella.

Nu är jag inte särskilt intresserad av att höra mer om vad Stefan Löfven anser att han och den här regeringen har gjort. Det vet vi, och det är uppenbart att det inte har räckt. Det räcker inte. Det jag är intresserad av är vad Stefan Löfven avser att göra framöver för att på riktigt komma åt gängkriminalitet, klanmentalitet och klankriminalitet.

Herr talman! Vad beror det på att Danmark har lyckats så mycket bättre än Sverige under Stefan Löfvens styre?

Anf. 41 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Vi har ett väldigt bra samarbete med Danmark och ska så ha. Det är klart att vi ska lära också av andra länder. Det samarbetet och den dialogen pågår. Vi har ingen anledning att inte lära av det man gör i andra länder.

Men Danmark skiljer sig från Sverige i den andra riktningen. Vi är faktiskt tuffare när det gäller livstid. Danmark släpper ofta ut fångar tidigare än vi. Det skiljer sig alltså åt båda hållen, men vi är fullt på det klara med att vi kan lära oss.

Detta med att öka straffen för gängbrott är något som vi redan är på gång med. Det är detta som är så märkligt: Det kommer många förslag om sådant som redan är på gång. Det är bara att titta på listan och se vad som redan görs. Likaså vill vi ta bort ungdomsrabatten när det gäller grova brott för dem som är över 18 år. Sedan kan man tycka att vi ska göra ännu mer. Det har jag full respekt för. Men låtsas inte som om det inte görs något!

Det är för övrigt just på grund av detta som det är så gott som fullt på fängelserna. Det är väldigt många gängkriminella som nu sitter i fängelse.

Det som vi samtidigt behöver göra mer av är att se till att tillförseln av framför allt unga män stoppas, och det kräver andra åtgärder. Vi måste jobba med båda delarna, både att visa hårdhet mot brotten här och nu – det handlar om polis, straff och allt detta – och att se till att de unga männen inte dras in i brottslighet. Då är det en likvärdig skola, jobb och socialtjänst och annan sådan verksamhet som behövs – ett starkt civilt samhälle som samarbetar för att förebygga brott. Vi behöver göra både och.

Prot. 2020/21:9
17 september

Statsministerns
frågestund

Anf. 42 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Herr talman! Mycket av det som statsministern presenterar här är sådant som vi har drivit i väldigt många år. Det är bra att man tar det till sig och nu är beredd att göra saker. Men tyvärr är min bild att detta inte kommer att räcka. Man förstår inte hur starka dessa strukturer är.

Det är klart att vi måste jobba preventivt. Det är klart att vi måste se till att människor kan få en meningsfull tillvaro, ha ett jobb att gå till och få en utbildning och så vidare. Men det är inte detta som krävs här och nu för att få stopp på gängbrottsligheten.

Det som krävs här och nu är att man låser in dem som är farliga och som i dag vistas fritt på gator och torg. Det är något man har lyckats med i Danmark. Där ger man dubbla straff om brottsligheten är relaterad till gängkriminalitet. Man släpper inte ut dem efter halva tiden eller två tredjedelar. Man ger inte rabatter. Det är denna typ av repressiva åtgärder som krävs för att vi ska kunna vända utvecklingen.

Anf. 43 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Det var precis detta jag sa var vanligare i Danmark, alltså att man släpper ut dem efter halva tiden. Så gör vi inte i Sverige.

Polisen får som sagt bättre verktyg. Låt mig nämna några av dem: rätt att läsa krypterad kommunikation, hemliga tvångsmedel, utökad rätt till husrannsakan, utökad presumtion för häktning och snabbare lagföring. Detta med snabbare lagföring jobbar redan polisen med i Stockholm, och det är ett populärt inslag. Vi ska vara hårda mot brottsligheten, men vi måste också vara snabba mot brottsligheten. Man har lyckats korta tiden. Sedan kan jag nämna automatisk kameraövervakning och ökade möjligheter att förverka brottslingars tillgångar. Detta har vi redan beslutat om en gång, men vi ska göra mer, för de ska inte ha klockor, fina bilar eller kontanter en masse.

Det är viktigt att vi ser bredden i vad som behöver göras och gör det så snabbt som möjligt. Vi måste vara bestämda om att gängkriminaliteten ska knäckas.

Den svenska modellen och EU:s sociala pelare

Anf. 44 ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Värnandet av den svenska modellen har under de senaste åren varit en oerhört profilerad fråga för statsministern och Socialdemokraterna. Den som har lyssnat noga har dock kunnat höra att försvaret av den svenska modellen har tagit sig väldigt olika uttryck beroende på vilken arena man har fört debatten på.

Här hemma har man bedyrat hur viktigt det är att parterna bestämmer villkoren på den svenska arbetsmarknaden. Samtidigt har man med full kraft drivit på för att flytta mer makt över välfärden och arbetsmarknaden till Bryssel genom att bejaka det som kallas den sociala pelaren.

Gång på gång har Centerpartiet, jag själv och många med mig påtalat riskerna med detta. Vi har pekat på hur Socialdemokraterna riskerar att göra den svenska modellen en rejäl björntjänst.

Statsministern har flera gånger viftat bort min och många andras oro för att EU-kommissionen i förlängningen skulle kräva lagstadgade minimilöner. I den här kammaren sa statsministern så sent som förra året: ”Vi

ska inte ha direktiv på detta område.” Han sa att han tycker att det är rätt att man eftersträvar sjysta villkor på sin arbetsmarknad. ”Men det ska inte ske på bekostnad av den svenska modellen. Vi har världens bästa lönebildningssystem.”

Döm därför om min förvåning när Socialdemokraterna nu i veckan på Aftonbladets debattsida vände sig till Centerpartiet och övriga borgerliga partier för att vi ska ta ansvar och stoppa detta. Man framställer sig som förskräckta över att EU-kommissionen väntas föreslå bindande EU-regler om minimilöner. Det är ju precis detta som vi har varnat för i många år!

Kan statsministern i dag här och nu erkänna att det var fel av honom att slåss så hårt för att flytta mer makt över svensk arbetsmarknad till Bryssel och att han hade fel när han kritiserade mig och många andra för att vi påpekade att detta var ett direkt hot mot den svenska modellen?

Anf. 45 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! För det första utgår jag från att vi alla står upp för den svenska modellen. Jag gör det och tänker fortsätta att göra det.

För det andra har vi aldrig någonsin drivit att flytta mer makt till Bryssel.

För det tredje innebär inte den sociala pelaren detta. Den är något annat. Den är en struktur för hur människor i olika länder kan se till att förbättra sina arbetsvillkor, lättare komma till arbete, ha bättre arbetsvillkor och ha ett bättre skydd när de inte kan arbeta. Det är tre bra pelare. Jag tycker att det är viktigt att löntagare runt om i Europa får den möjligheten.

Men hela den sociala pelaren bygger på nationellt självbestämmande. Det var hela utgångspunkten. Jag var själv med och drev detta.

Frågan om lagstadgad minimilön har inget med den sociala pelaren att göra. Den har drivits i Europa under lång tid, långt innan den sociala pelaren kom till, och jag tycker fortfarande illa om idén om ett direktiv om detta. Det ska inte vara något direktiv om detta. Det var precis därför jag sa som jag gjorde. Jag tycker inte att det ska vara något direktiv. Blir det ett sådant menar jag att det är fel. Det hotar den svenska modellen. Om vi nu står upp för den svenska modellen tillsammans kan vi samarbeta för att detta inte ska bli av.

Detta har inget med den sociala pelaren att göra. Jag står för vad jag tycker: Vi har nog världens bästa lönebildningssystem, och då ska vi stå upp för det, naturligtvis.

Här är parterna engagerade. Här är vi engagerade. Jag tror att alla partier är det, och jag tror att vi har en samsyn i Sveriges riksdag om hur vi ska hantera detta. Jag vet också att arbetsmarknadsministern har en kontinuerlig dialog med utskottet. Vi ska se till att försvara den svenska modellen.

Anf. 46 ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Ja, det är helt korrekt att vi är många partier som vill värna den svenska modellen. Därför var vi också måna om detta i debatten för ett antal år sedan då den sociala pelaren var uppe. Då var det diskussion om lagstadgade minimilöner och om att flytta mer makt över den svenska arbetsmarknaden till Bryssel.

Att löner och villkor på arbetsmarknaden ska avgöras av parterna och att makten ska ligga i Sverige och inte i Bryssel är sådant som vi har tyckt

länge och kommer att fortsätta att stå för. Men det som däremot oroar mig är att statsministern så flagrant struntade i alla de varningar som var tydliga, även från parterna, medan vi diskuterade den sociala pelaren.

Jag tycker att det är anmärkningsvärt, för att inte säga flagrant, att Socialdemokraterna nu i veckan försöker lägga över ansvaret på oss borgerliga partier i stället. För några år sedan vurmade Socialdemokraterna för den sociala pelaren med alla dess risker. Nu ser vi vad den innebär.

Anf. 47 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Jag tycker att Annie Lööf ska läsa den sociala pelaren och göra det grundligt. Där står inget om någon lagstadgad minimilön. Det kommer inte ens i närheten av det.

Den sociala pelaren är en sak, och detta är en annan. Tyvärr har detta med minimilöner drivits i Europa under lång tid. Men koppla inte ihop det med den sociala pelaren!

Jag skulle dock tro och hoppas att vi har en samsyn om att löntagare också i andra länder i Europa ska ha sjysta villkor. Man ska ha möjlighet till arbete, och arbetet ska vara tryggt, med bra arbetsvillkor och bra arbetsmiljö. Och har man inte arbete ska man ha ett visst skydd. Det är inget fel i detta. Jag vill gärna se den utvecklingen i Europa, för det är också ett sätt att stärka den svenska modellen. Då hotas inte svenska löntagare av sämre villkor.

Detta borde vi stå upp för tillsammans, liksom vi står upp för att vi inte vill ha ett direktiv om minimilöner.

Sänkta arbetsgivaravgifter för unga

Anf. 48 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Det var mycket glädjande att höra både Socialdemokraterna och Centerpartiet stå upp för den svenska modellen med förhandlingar i stället för direktiv och lagstiftning. Ett råd kan då vara att inte hota parterna med lagstiftning om de inte frivilligt slår sönder anställningstryggheten.

Men min fråga gäller budgeten. Nu rullas budgetförslagen ut. Det går betydligt mer pengar till skattesänkningar än till välfärd, trots de stora behoven i kommuner och regioner. En av de mest omstridda skattesänkningarna är reduktionen av arbetsgivaravgifter för unga.

Så här sa statsministern i sitt förstamajtal 2015:

Vänner! Vår absolut största uppgift inom jobbpolitiken är att se till att ingen ung är utan jobb. I åtta år har regeringens – den borgerliga regeringens – enda lösning varit en ungdomsrabatt som gått till dem som redan har unga anställda. Den har kostat nära 110 miljarder. Den har dömts ut av expertinstans efter expertinstans, och ungdomsarbetslösheten har i stället ökat med över 30 000. Ändå vägrar högern att tänka om. Om Möller hade rätt i att varje förlösad skattekrona är en stöld från folket är detta miljardsvindleri.

Herr talman! Det är synd om man ska upprepa svindleriet två gånger. Det är olyckligt om man gör om samma misstag ännu en gång som redan har kostat skattebetalarna 110 miljarder kronor.

Min fråga till statsministern är helt enkelt: Står statsministern fast vid sin analys från 2015 – att detta är ett miljardsvindleri?

Anf. 49 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Vad gäller budgeten kanske man ska se hela budgeten innan man uttalar sig alltför säkert om vad som ingår i den. Jag tror att Jonas Sjöstedt kommer att se en hel del väldigt bra saker i budgeten när det gäller välfärden, sysselsättningen och andra delar.

Att stimulera en ekonomi i en djup kris är något annat än att hantera en ekonomi som inte är i djup kris. Att göra någonting tillfälligt för att människor ska komma i arbete är precis det som vi gör.

Jag kan villigt erkänna att detta inte är mitt förstahandsval – det är inte det. Men vi har satt ihop en budget. Jag menar att alla som samarbetar kring en budget måste komma ut ur förhandlingen med något de vill. Och är det någon gång man ska göra någonting som en tillfällig åtgärd, vilket detta är, är det precis nu, för att få igång ekonomin.

Vi kommer att göra mycket på jobbmrådet. Satsningen på välfärden och den offentliga konsumtionen kommer att innebära att fler anställs i äldreomsorgen, i sjukvården och i skolan. Det är en rejäl satsning. Det är samma sak med den satsning som vi gör på de offentliga investeringarna. Det kommer att ge arbete. Satsningar på utbildning kommer att göra att människor kan ta sig vidare. De satsningarna är alltså viktiga. Sedan har vi också gjort upp om att ungdomsarbetsgivaravgiften ska sänkas tillfälligt, i två år.

Anf. 50 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Statsministern ägnar en mycket liten del av sitt svar åt att försvara de sänkta arbetsgivaravgifterna för unga. Jag förstår det. Det är en kostnad som är svår att försvara, och vi vet att effekten är mycket begränsad.

Så här sa finansminister Magdalena Andersson om samma reform:

”Förutom att reformen är ineffektiv och inte leder till några nya jobb så är den dessutom mycket kostsam för skattebetalarna.”

Nu ska alltså samma misstag göras om. Pengar som kunde ha gått till att faktiskt öka köpkraften för låginkomsttagare eller som kunde ha gått till att anställa fler i äldreomsorgen ska i stället slösas bort på ett ”miljardsvindleri”.

Min fråga till statsministern är: Tror statsministern att det skulle ge fler jobb att använda hela denna summa till att öka antalet anställda i äldreomsorgen än att genomföra denna sänkning av arbetsgivaravgiften för unga?

Anf. 51 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Nu kan jag inte stå och kommentera hela budgeten. Det får vi ta när budgeten är klar. Då får vi ställa detta mot de andra alternativen. När hela budgeten är klar ser man också alla åtgärder som genomförs, inte minst på jobbmrådet. Det kommer att vara mycket, och det kommer att vara brett. Så måste det vara.

Vi ska också komma ihåg att denna situation inte liknar någon annan vi har haft. Vi är mitt uppe i en pandemi med massor av ungdomar som har gått ut i arbetslöshet. Då måste man se en hel palett.

Det är helt rätt: Detta är inte mitt förstahandsval. Men vi fyra partier som samarbetar har naturligtvis lagt dit det som vi vill göra, och vi har

förhandlat och kommit fram till detta. Jag står för det. Det är en tillfällig åtgärd i en unik tid.

Avgiftsfritt vaccin mot lunginflammation

Anf. 52 EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Vi har gemensamt i Sverige detta år tagit ansvar för att skydda äldre och riskgrupper. Vi kan vara stolta över den solidaritet som människor visat med sin nästa. Alla har offrat något, men de som offrat allra mest är våra äldre och riskgrupperna. Många av dem har varit tvungna att isolera sig i månader. En del har fått se livet springa förbi på andra sidan fönstret. Andra har fått se hur livet till sist sprungit förbi dem utan att de fått säga ett äkta avsked till älskade söner, döttrar och barnbarn.

Vi väntar alla på det vaccin som kan ge oss ett tydligt slut på pandemin, men för dessa utsatta grupper finns det även behov av andra vaccin. Jag tänker främst på vaccin mot lunginflammation, en sjukdom som helt i onödan tar alltför många liv och, som vi nu vet, ofta är en följsjukdom till corona.

I dag är det upp till varje region att själv besluta om detta vaccin ska ges utan avgift. Alla ger det inte utan avgift. På en del platser kostar vaccinet uppåt 800 kronor. Här menar jag att vi bör gå in och säga att friheten för äldre och kroniskt sjuka inte ska tummas på, speciellt inte efter denna vår. Det här vaccinet bör vara avgiftsfritt.

I vintras köade många äldre för att få vaccinet. De försökte hålla avstånd samtidigt som de hoppades att doserna skulle räcka, men den generella efterfrågan var så stor att inte alla fick vaccinet. Det är inte osannolikt att tro att mer utsatta äldre inte blev vaccinerade.

Socialminister Lena Hallengren var kyligt inställd till detta förslag i söndags. Min fråga är: Delar statsministern hennes syn – att avgiften kan kvarstå i vissa regioner?

Anf. 53 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Jag har ingen annan uppfattning än det ansvariga statsrådet. Det är klart att vi hela tiden följer vad som behöver göras. Nu ser vi till att vi är med på vaccinupphandlingen. Vi ska se till att det vaccin som behövs fördelas rätt. Det som behövs därutöver måste man naturligtvis ha en diskussion med sjukvården och de ansvariga myndigheterna om. Men i dagsläget har jag ingen annan uppfattning än statsrådet.

Anf. 54 EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Det är helt sant att det nu genomförs satsningar. Alla parter vill det – vi lever ju i exceptionella tider. 100 miljarder lånas upp. Men bara för att man har mycket pengar att spendera betyder det inte att det blir mindre viktigt vad man spenderar dem på.

Om dessa lånade pengar ska ge långsiktiga positiva effekter måste de användas rätt även nu. Ett sätt är att hjälpa regionerna att ställa om hur de ger vård.

Här finns det fortfarande en tydlig klyfta mellan KD och S. Vi vill se mer av statligt ansvar medan Socialdemokraterna uppenbarligen är bered-

da att acceptera att var man bor påverkar vilken vård man får och vilket skydd man får mot sjukdom på ålderns höst.

Var man bor i Sverige och vilken plånbok man har borde inte vara avgörande för om man kan få den vård man behöver och om man kan få den i tid.

Detta är vi skyldiga inte minst våra riskgrupper och äldre.

Anf. 55 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Jag svarade på en fråga om vaccin. Först och främst kan man undra om det är en allmänpolitisk fråga och om jag ska svara på exakt vilket vaccin alla patienter ska ha. Jag menar att det är viktigt att sjukvården och de ansvariga myndigheterna har en uppfattning om det.

När det gäller vården i ett bredare perspektiv är det också vår uppfattning att vi behöver ha en betydligt bättre statlig styrning. Jag som statsminister vill säga detta till medborgare runt om i landet: Oavsett var du bor ska du ha tillgång till bra vård. Det är därför som vi exempelvis har en utvecklad kömiljard. Det är därför vi har en nationell delegation som ska se till att hjälpa regionerna att göra sin del för att korta väntetiderna.

Det är därför vi gör satsningar på exempelvis cancervård, mödravård och förlossningsvård. Det behövs nationella satsningar så att vi kan hjälpas åt att få en vård som är likvärdig över hela landet.

Svaret angående det specifika vaccinet får jag dessvärre bli skyldig.

Remitteringen av Migrationskommitténs betänkande

Anf. 56 JOHAN PEHRSON (L):

Herr talman! Sverige behöver ha en rättssäker, human och långsiktigt hållbar migrationspolitik. Det mesta talar av lätt förklarliga skäl också för att den bör vara stram en ganska lång tid framöver. Det måste bli ett slut på de tillfälliga lagar och politiska lappkast som har inneburit att människor har kastats mellan hopp och förtvivlan. Våra kommuner och regioner har inte heller vetat vad de ska planera efter.

Med tanke på historien – människor minns både öppna hjärtan och att vi inte ska bygga några murar liksom den allt annat än lyckade gymnasie-lagstiftningen – är det viktigt att vi får en bred enighet.

Från Liberalernas sida har vi sagt att vi är beredda att medverka aktivt till att få en hållbar och långsiktigt bra politik på plats, eftersom den befintliga löper ut om ett tag. Därför var det med sorg vi såg att resultatet var väldigt spretigt när den migrationspolitiska kommittén avslutat sitt arbete. Där finns en hel del förslag som det råder en ganska bred enighet om, men det vore olyckligt om det lämnas till riksdagen. Här finns en samling mycket kompetenta människor, vill jag understryka, men vi har inte riktigt resurserna att stifta lagar av den här omfattningen på plats i riksdagen – ännu, kanske jag ska tillägga, herr talman.

Min fråga till statsministern är: När tänker regeringen skicka utredningen på remiss i sin helhet?

Anf. 57 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Dessvärre har jag inget specifikt datum för det. Den parlamentariska kommittén har arbetat i ett år, och precis som Johan Pehrson

säger kom man tyvärr inte överens om ett enigt betänkande. Det är liksom minsta gemensamma nämnare som finns nu.

Jag har alltså inget exakt datum, men nu finns detta på regeringens bord, och regeringen ska göra som regeringen alltid gör: Vi ska bereda, och sedan ska vi naturligtvis ha en ny lagstiftning på plats i juli nästa år. Vi får följa den tidtabellen, men något specifikt datum har jag dessvärre inte.

Jag delar uppfattningen att vi behöver ha en så bred överenskommelse som möjligt. Det ska vara stabila och långsiktiga förutsättningar som medborgare och allmänhet förstår att det finns en logik bakom. Människor som flyr för sina liv ska naturligtvis ha möjlighet att få sin sak prövad. Det måste vi stå upp för. Det är en internationell rätt, och den ska vi stå upp för. Får du sedan ja ska du ha bra möjligheter att stanna. Får du nej måste du lämna landet.

Jag tycker att det är bra att man utgår från de föresatser som man nu har. Nu ska regeringen bereda detta och återkomma om vilket datum det blir.

Anf. 58 JOHAN PEHRSON (L):

Herr talman! Liberalerna ser fram emot att hela utredningen skickas på remiss så att vi får den belyst och granskad. Även om Liberalerna har några synpunkter på utredningen tycker vi att det är otroligt viktigt att man kommer framåt. Jag har ju uppmanat Socialdemokraterna att anstränga sig ytterligare tillsammans med Moderaterna, som dock inte kan svara i den här talarstolen. Man måste hjälpas åt att finna varandra. I den här utredningen råkar Liberalerna befinna sig mitt emellan Socialdemokraterna och Moderaterna, så det vore väl ganska bra om vi kunde samlas runt våra förslag, så får ni både ge och ta.

Skämt åsido – det här är så viktigt. Vi kan diskutera nämndemän, och vi kan diskutera försörjningsansvarets exakta fördelning. Men det viktiga är att vi får en ny politik för Sverige. Det kräver detta mycket allvarliga område.

Anf. 59 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Jag delar uppfattningen att vi måste ha en ny lag på plats till att börja med, för den gamla håller inte måttet. Vi ska inte tillbaka till hur det var 2015, utan vi ska ha en annan lagstiftning på plats.

En bred överenskommelse i den parlamentariska kommittén hade varit att föredra. Det gick dock inte att nå en sådan, och då gick man till omröstning i de olika delfrågorna som finns i betänkandet. Det är det jag menar med att vi nu har minsta gemensamma nämnare, och nu får processen fortsätta och ha sin gång. Regeringen ska bereda det, och sedan ska processen ha sin gång så att vi har en ny lagstiftning på plats i juli 2021.

Höjd säkerhet och kvalitet i Sis verksamhet

Anf. 60 DAG LARSSON (S):

Herr talman! I augusti fritogs två män från ett ungdomshem i Råby, där de satt dömda till sluten ungdomsvård. Händelsen belyste säkerhetsbrister-

na hos Statens institutionsstyrelse, Sis. Det borde inte vara möjligt att så enkelt frita personer med det brottsregister som var aktuellt i detta fall.

Det är dock inte bara säkerheten som brister. Verksamheten inom Sis har också kritiserats för brister i det pedagogiska arbetet. Det är på sikt ännu allvarligare. Fortfarande saknar för många behandlingsassistenter rätt utbildning för sitt uppdrag. Utan rätt kompetens att möta dessa individer riskerar ungdomsvården att enbart bli förvaring. Det försvårar inte minst det viktiga arbetet mot kriminalitet med unga förövare.

Hur avser regeringen att agera för att höja säkerheten och kvaliteten i Sis verksamheter?

Anf. 61 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Just att höja säkerheten men också kvaliteten och kapaciteten vid Sis särskilda ungdomshem ligger högt i prioriteringen. Vi kan konstatera att jämfört med några år tidigare har de som nu placeras inom myndigheten ett betydligt högre våldskapital, som man säger, och det i sig är ett motiv för att höja säkerheten.

Det är ett arbete som har pågått under en tid och som nu leds av den nya generaldirektören Elisabet Åbjörnsson Hollmark. Vi har naturligtvis nära kontakt med myndigheten, och de förstärkningar som behövs innebär också att man behöver ökade resurser.

Därför kunde regeringen i dag meddela att vi tillför ytterligare 100 miljoner per år till Sis just för att klara av detta. Den nya förstärkningen är ett led i arbetet med att höja säkerheten på våra ungdomshem, vilket bland annat innebär perimeter- och skalskydd, larm och lås.

Hjälp till flyktingar på Lesbos

Anf. 62 ANNIKA HIRVONEN FALK (MP):

Herr talman! 13 000 personer miste tak över huvudet när flyktinglägret i Moria på Lesbos brann ned. Många av dem är ensamma barn som nu är extremt utsatta. Jag talade precis med organisationen Child 10 som larmar om att de här barnen riskerar kidnappning av människohandlare för att ut sättas för trafficking för sexuella ändamål.

Läget är akut. Flera EU-länder bistår nu genom att ta hand om dessa människor, särskilda de ensamma barnen. Det är bra att Sverige bidrar med krisstöd, men vi måste göra mer.

Därför vill jag fråga statsministern: Vad kommer Sverige att göra för att hjälpa människorna på plats på Lesbos? Hur kan regeringen agera för att även Sverige ska bidra i omfördelningen, särskilt av barn? Hur ska Sverige agera för att inga människor ska behöva leva i fruktansvärda flyktingläger i Europa i framtiden?

Anf. 63 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Jag vill börja med att säga att det är en mycket tragisk situation som vi nu ser har drabbat redan utsatta människor. Därför har vi varit snabba med att bistå med hjälp. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bistår konkret med tält, filter, sovsäckar, toaletter, köksutrustning, presenningar med mera. Det har Grekland accepterat. Dessutom är Sverige en av de största bidragsgivarna både till UNHCR och IOM. Båda

Prot. 2020/21:9
17 september

Statsministerns
frågestund

dessa organisationer finns på plats för att bistå och se till att flyktingarna får den bästa möjliga situationen.

Det finns inget rådsbeslut om omfördelning inom EU i det här fallet. Då har Sverige ingen rättslig grund för en frivillig omfördelning, för det går utöver Dublinförordningen. Vi har därför ingen generell möjlighet att överföra människor till Sverige.

Skulle det komma ett rådsbeslut är situationen en annan. Det har skett förr, men nu har vi inte det.

Regeringens migrationspolitik

Anf. 64 MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Herr talman! Vi ska visa att antalet asylsökande blir färre – rejält många färre. Så sa statsminister Stefan Löfven till DN i januari i år.

Ett halvår senare, i somras, ställde sig Socialdemokraterna bakom en migrationslagstiftning som skulle innebära precis lika många asylsökande till Sverige som i dag.

Därför undrar jag naturligtvis, herr talman, vad som har hänt under det halvåret.

Anf. 65 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Låt mig först gå tillbaka lite i tiden. Det är den regering som jag leder som har ändrat lagstiftningen så att vi har kommit ned från 2015 års siffror – rejält många färre.

Precis som har diskuterats tidigare har det varit en lång behandling i en parlamentarisk kommitté. Där har man inte kommit överens, och det finns inte ett enigt betänkande. De har röstat om de olika förslagen.

Nu står vi upp för betänkandet och säger att det är det som den parlamentariska kommittén har lagt fram, och då fortsätter beredningen.

Vi ska se till att det finns en ny lagstiftning på plats som är uthållig och logisk för medborgarna. Jag tror att vi har alla möjligheter att göra så. Sedan ska vi också stå upp för rätten att söka asyl. Det är en internationell rätt, och den ska vi inte undandra oss eller förminska. Det hoppas jag att inte heller Moderaterna vill göra.

Svenskkunskaper hos personal i äldreomsorgen

Anf. 66 ANN-CHRISTINE FROM UTTERSTEDT (SD):

Herr talman! Äldres vård och omsorg är inte ett enkelt arbete för vem som helst. Ett absolut minimikrav måste vara att kunna förstå, prata och skriva svenska obehindrat. Äldreomsorgen har tyvärr länge varit eftersatt, och på senare år har den också använts till integration. Både IVO och Kommunal har varnat för konsekvenserna av bristande språkkunskaper.

Facit på den försämrade kvaliteten i äldreomsorgen kom i samband med pandemins utbrott. Inte ens grundläggande hygienrutiner har följts, och konsekvenserna av detta blev, som vi alla vet, katastrofala. Våra äldre är värda mycket bättre än så.

Jag har följande frågor till statsministern. Avser regeringen att prioritera ett minimikrav på personalens språkkunskaper i svenska och garantera en trygg och säker äldreomsorg? När kommer kravet?

Anf. 67 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Först vill jag säga att jag delar synen på betydelsen av äldreomsorgen. Min mamma jobbade själv i äldreomsorgen, och jag vet vad den betydde för de äldre i byarna runt om där vi bodde.

Det som vi har upplevt under covid är naturligtvis inte acceptabelt. När det inte ens går att upprätthålla de mest basala hygienrutinerna råder en rejäl brist. Det är därför Socialstyrelsen såg till att snabbt utbilda så att alla kommuner i sin tur kan utbilda i basala hygienrutiner.

Det är klart att den som jobbar i äldreomsorgen ska kunna svenska. Det är därför jag tycker att extratjänsterna var ett bra sätt för människor från andra länder att komma in, göra ett bra jobb i äldreomsorgen, under tiden lära sig språket, utbilda sig och sedan komma tillbaka för att göra ännu bättre insatser i äldreomsorgen. Svenskan är en naturlig del för att kunna prata med de äldre.

Skattesänkningar och nedskärningar i välfärden

Anf. 68 NOOSHI DADGOSTAR (V):

Herr talman! I många kommuner och regioner planeras nu för stora nedskärningar runt om i landet. Det är nedskärningar i vården, skolan och omsorgen. För många elever kommer detta att innebära att de inte kommer att få hjälp och stöd för att ta sig igenom sin utbildning. Det kommer att innebära längre vårdköer och ännu längre operationsköer. För många socialtjänster innebär det ännu större nedskärningar i förorderna. Göteborg är ett exempel.

I Vättleskolan i Angered ska personalstyrkan skäras ned med en tredjedel. I Botkyrka ska det dras ned 50 miljoner på skolorna.

Jag vill fråga Stefan Löfven varför han vill lägga 10 miljarder mer på skattesänkningar än på vår gemensamma välfärd. Varför är det en bättre prioritering att sänka skatten än att stärka vår vård, skola och omsorg?

Anf. 69 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Nej, jag vill inte det.

Jämför utgiften för tillskottet till välfärden 2018 med detta år och nästa år! Då pratar vi om ungefär 40 miljarder mer i de olika tillskotten. Det är generellt samt äldreomsorgen och sjukvården, och så vidare. Jag tror inte att man har sett maken till tillskott i svensk välfärd.

Regeringen och samarbetspartierna har sett till att under året skjuta till betydligt mer pengar än de prognostiserade skattebortfallen, till skillnad från krisen 2008–2009 när det tillskötts mindre pengar än skattebortfallet. Vi täcker upp för skattebortfallet, och vi lägger till generella pengar och riktade pengar. Sedan förra mandatperioden finns 100 000 fler anställda i svensk välfärd. Den satsning som görs nu ska naturligtvis göra det möjligt att anställa ytterligare. Det behövs fler.

Återinförd fastighetsskatt

Anf. 70 HAMPUS HAGMAN (KD):

Herr talman! Den gamla fastighetsskatten var oförutsägbar och hög. Sedan 2001 har Kristdemokraterna krävt att den ska avskaffas, vilket ock-

så skedde under alliansregeringen. Det nya systemet med fastighetsavgift är både mer förutsägbart och medför lägre skatt för svenska hushåll. Om den gamla fastighetsskatten hade behållits hade den varit högre än vad avgiften är i dag i alla Sveriges kommuner.

Efter att januaripartierna aviserade sin skattereform har allt fler förslag på återinförd fastighetsskatt kommit fram. Skulle dessa förslag bli verklighet skulle skatten på ett genomsnittligt småhus höjas med 30 000 kronor om året.

Vi kristdemokrater förstår att vanligt folk blir oroade över att dessa skattehöjningar återigen diskuteras, och vi kommer att motarbeta varje förslag på återinförd fastighetsskatt.

Kan statsministern här och nu lova att fastighetsskatten inte kommer att återinföras?

Anf. 71 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! En tydlig nackdel med den nya avgiften var fördelningsprofilen. Det var många som faktiskt gjorde en rejäl slant.

Vi diskuterar ett nytt skattesystem enligt principerna i januariavtalet. Då ska jag inte stå här och prata om den ena eller den andra skatten. Vi vill göra den utredning som behövs för att se hur ett nytt skattesystem kan se ut och hur det ska balanseras. Det ska utgå från att det finns resurser till välfärden. Vi har pratat mycket om välfärden i dag, och det behövs resurser även i fortsättningen. Vi tycker också att det är viktigt att skattesystemet bidrar till mer jämlikhet och en effektiv användning av skattebetalarnas pengar.

Vi får återkomma till frågan. Jag tänker inte diskutera enskilda skatter.

Riktade språkinsatser i utsatta områden

Anf. 72 ROBERT HANNAH (L):

Herr talman! Jag vittnar inte igen – ens om det är för mord, sa 17-årige Nimo när vi träffades här i riksdagen i förra veckan.

Nimo vittnade mot ungdomar som begått brott i hans hemområde, och de gjorde sedan hans liv till ett helvete. På polisens uppmaning flyttade han sedan därifrån. Nimos mamma berättade att förövarnas mammor inte pratade svenska.

Misslyckad integration där föräldrarna inte kan prata med vare sig polis, socialen, lärare eller grannar har gjort att många förortsbarn har hamnat i kriminalitet. Vi har en statsminister som i årtal har svamlat om kopplingen mellan integrationsmisslyckanden och kriminalitet. Forskaren Peter Esaiasson uppskattar att 25 procent av invånarna i utsatta områden inte ens kan samtala på svenska.

Det räcker inte längre med det språktest och det samhällstest som vi liberaler har fått igenom i januariavtalet. Nu behövs riktade språkinsatser i utsatta områden för att fler ska lära sig svenska.

Vad har statsministern att säga till Nimo? Vad ska statsministern göra för att höja svenskkunskaperna i utsatta områden?

Anf. 73 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Först och främst är det fråga om skolorna. Det är därför det är bra att vi satsar så mycket på skolorna så att ungdomar ska ta sig igenom grundskolan, komma in på gymnasiet och komma ut med en gymnasieutbildning. Då är det bra att se att betygen höjs, det vill säga att fler blir behöriga. Men vi har en lång väg kvar att gå eftersom det är alldeles för många som inte blir behöriga. Skolan är nummer ett.

Det andra är arbetsmarknaden. Det måste bli en snabbare kontakt mellan den enskilde och arbetsmarknaden. Mycket kan man lära sig på jobbet, och det är ett bra sätt att lära sig svenska. Vi är överens om den satsningen, men där behöver betydligt mer göras.

Skolan och satsningen på arbetsmarknaden är två bra exempel där vi också har bra stöd av arbetsmarknadens parter; de vill hjälpa till.

Det är otroligt viktigt att lära sig svenska för att kunna fungera bra i det svenska samhället. Det är två satsningar.

Infrastruktur på landsbygden

Anf. 74 NERMINA MIZIMOVIC (S):

Herr talman! Vi som bor på landsbygden behöver en välfungerande infrastruktur, både för utbildning och jobb och för att vi ska känna att vi är en del av Sverige.

I dag är vi beroende av bilen som transportmedel i brist på tillräcklig kollektivtrafik. Det gynnar varken den privata ekonomin eller miljön.

En viktig del i vår regionala infrastruktur är järnvägen, till exempel Stångådalsbanan i mitt län. Bra järnväg är på många ställen det enda rimliga alternativet till bilen.

Min fråga till statsministern är hur regeringen ser på infrastrukturen på landsbygden i dag och vad man har för planer för att utveckla den regionala infrastrukturen.

Anf. 75 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Ibland pratar man om att hela Sverige ska leva. Jag hör till dem som tycker att hela Sverige ska ges möjlighet att bidra. Vi har en sådan fantastisk kapacitet runt om i hela vårt land, och infrastruktur är en viktig bärande del i detta.

Vi har ett övergripande transportpolitiskt mål om just fungerande infrastruktur i hela landet. Jag tycker att det är väldigt viktigt.

Vi genomför nu den nationella trafikslagsövergripande planen 2018–2029 med satsningar på över 700 miljarder kronor. Det är enormt mycket pengar. Där finns nya stambanor, ja, men där finns också insikten att vi måste satsa på andra delar än det som täcks av stambanorna. Det är nybyggnad, och det är upprustning av både vägar och järnvägar. I denna nya plan kommer hela-landet-perspektivet att finnas med. Jag är själv uppväxt på landsbygden i Norrland. Jag vet vad det betyder.

Anf. 76 JOHN WIDEGREN (M):

Herr talman! Svensk skog står för ungefär 140 miljarder av bnp. Man kan generalisera lite och säga att för varje procent skog vi tar ur produktion försvinner 1 ½ miljard från svensk välfärd.

Svenska skogsägare tar hand om skogen på ett fantastiskt bra sätt som värnar både produktion och biologisk mångfald, men många gånger får de ändå gå till domstol för att försvara rätten att bruka sin egen skog.

I somras kom en rapport som visade att vi i Sverige när vi rapporterar skyddad natur underdriver lite jämfört med många andra länder i Europa och på det viset gör oss själva en otjänst.

Därför, herr talman, undrar jag helt enkelt om det är rimligt att vi i Sverige rapporterar skyddad natur på ett annat sätt, om det är rimligt att vi tar mer svensk skog ur produktion och om det är rimligt att svenska skogsägare behöver gå till domstol för att få bruka sin egen skog.

Anf. 77 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Jag vet inte i den detaljen exakt vilken skillnad vi har på vårt sätt att redovisa jämfört med de andra länderna.

Men jag har en klar uppfattning om att skogen är en otrolig fördel för Sverige. Jag åkte helikopter häromdagen och såg hur mycket skog vi har. Skogen växer också mer än vi tar ut, så varje år har vi större och större skog. Vi tar inte ut tillräckligt med skog.

Jag är övertygad om att skogen kommer att vara en viktig beståndsdel också i omställningen till en grön ekonomi, till en cirkulär ekonomi. I det är skogsägarna naturligtvis otroligt viktiga. Stora delar av skogen är ju privatägd, och det är klart att då måste man ha sådana villkor att man kan bruka skogen.

Jag vet inte exakt vilka domstolsfall som ledamoten refererar till, men vi har i januariavtalet en skrivning om att stärka skogsägarnas ställning.

Antalet asylsökande och integrationen

Anf. 78 JONAS ANDERSSON i Skellefteå (SD):

Herr talman! I tisdags presenterade Migrationskommittén sitt betänkande för regeringen. Det är en urvattnad historia som snarare kommer att öka volymerna av asylsökande än minska dem. I samband med detta meddelade migrationsministern att han är nöjd med dagens nivåer, så låt oss prata lite grann om siffror.

De senaste två åren har antalet asylsökande uppgått till över 20 000 per år. De senaste fem åren har Sverige delat ut 650 000 uppehållstillstånd, varav 40 procent till asylrelaterad invandring. Det är i storleksordningen ett nytt Malmö.

Vi i Sverigedemokraterna är tydliga: Ett nettominus inom asylmigration är ett måste. Det är glasklart.

Min fråga är hur många asylsökande statsministern anser att Sverige kan ta emot per år samtidigt som vi betalar av integrationsskulden och minskar kriminaliteten.

Anf. 79 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Vi arbetar just nu med lagstiftning. Efter den parlamentariska kommitténs arbete har vi nu fått ett betänkande på regeringens bord. Det ska processas och beredas i vanlig ordning så att vi ska ha ny lagstiftning på plats nästa år.

Lagstiftningen kommer att bygga på möjligheten att söka asyl. Det är en internationell rätt som inte ens Sverigedemokraterna kommer ifrån. Den finns där, och jag menar att det är viktigt att människor som flyr för sina liv ska ha möjlighet att få sin asylansökan prövad. Den kommer också att bygga på ett antal andra delar när den här processen väl är över.

Vi ska ha en långsiktigt hållbar migrationspolitik som står upp för internationell rätt men också ser till att vi tar emot så många som vi kan integrera. Det är det viktigaste. Människor ska i arbete, och barn ska gå i skolan. Då kan man bidra i samhället.

Välfärden och det kommunala självstyret

Anf. 80 PER-ARNE HÅKANSSON (S):

Herr talman! Det kommunala självstyret är en stabil och trygg grund i vårt svenska samhällsbygge.

Under pågående pandemi har en del förespråkare för förstärkning av kommunal och regional verksamhet tagit tillfället i akt att lyfta fram sina synpunkter. Äldreomsorgen har varit i fokus, men också sjukvården och skolan har uppmärksammats.

Utmaningar saknas självklart inte. Men vi ser att den parlamentariskt tillsatta Kommunutredningen, som nyligen gick på djupet i dessa frågor, pekar på samarbete som vägen framåt.

Också frågan om sammanslagningar lyfts fram ibland. Sveriges Kommuner och Regioner kom i dagarna med en rapport som betonar just det kommunala självstyrets roll i samhällsbygget. Den lokala folkliga förankringen är i detta fall i fokus.

Jag vill ställa frågan till statsministern huruvida regeringen ämnar agera för att genom det kommunala självstyret långsiktigt säkerställa kommunernas möjligheter att hantera sina uppgifter framöver.

Anf. 81 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Jag menar att välfärden levereras bäst av dem som är nära. Jag tycker att det är en viktig princip som vi har. Sedan gäller det att ge den offentliga sektorn, vår gemensamma sektor, rätt förutsättningar att göra det med både resurser och annat.

Jag vill också säga till alla medborgare att du har bra välfärd och får bra service oavsett var du bor. Där tror jag att vi behöver ha bättre styrning och bättre samarbete, också mellan de olika nivåerna i det offentliga Sverige. Vi ska se till att det finns resurser och att det finns utbildade människor, men vi ska också se till att vi har en lika bra nivå över hela landet. Det är bland annat det vi arbetar med nu, till exempel i sjukvården men också i skolan och på andra områden.

Vi ska inte ha någon stor omorganisation här. Det är inte det som behövs, utan det är bättre styrning och resurser som behövs.

Ersättning till riskgrupper

Anf. 82 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Sällan har en grupp blivit så besviken och så sviken av en regering som människorna i det vi benämner som riskgrupper under pandemin. Regeringen har förhalat och fördröjt. Långt om länge fattades beslut om ekonomisk ersättning till dessa grupper, men när bedömningarna nu görs av Försäkringskassan får svårt sjuka människor avslag.

Jag vill ge statsministern ett exempel. Jag vill understryka att frågan är godkänd av Paula Björnstad själv. Hon vill att jag ska ställa den till statsministern, för hennes egna möjligheter är små.

Paula jobbar i normala fall halvtid som förskollärare, men hon har en svår hjärtsjukdom som gör att hon hållit sig isolerad sedan pandemin bröt ut. Hon är extra känslig för virus, och hennes läkare har skrivit ett starkt intyg om att smitta skulle kunna innebära att hon inte överlever.

Paula sitter just nu och tittar på det här. Vad råder statsministern henne att göra? Och tänker statsministern ta initiativ, eller se till att ansvarig minister tar initiativ, till att göra en översyn av detta regelverk?

Anf. 83 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Många människor får speciella problem under en pandemi, exempelvis därför att man har en sjukdomsbild. Regeringen har, tillsammans med utskotten i riksdagen, jobbat så snabbt det någonsin gått för att få fram regler kring en ersättning. Det visar sig att detta motsvarar att ta fram en ny socialförsäkring, helt enkelt. Dessvärre tar det den tiden, så jag förstår otåligheten.

Om regelverket inte fungerar måste vi naturligtvis se över det igen. Det är meningen att det ska fungera som skydd för människor; det är därför vi har tagit fram det.

Jag kan naturligtvis inte svara på hur det ser ut i det enskilda fallet, men vi måste följa detta noggrant. Vi gör ett skydd för att det ska fungera, och då måste vi också vara beredda att ompröva om det inte gör det. Återigen – exakt hur det är i detta fall kan jag inte uttala mig om, men det är meningen att vi ska ha ett skydd som människor känner sig trygga med.

Likvärdigheten i skolan

Anf. 84 AYLIN FAZELIAN (S):

Herr talman! Vi har ett oerhört allvarligt samhällsproblem i Sverige, nämligen ökande klyftor. Att otryggheten i samhället har ökat i samma takt som klyftorna är inte en slump; det hänger ihop. Vi borde i dag tala mer om grundproblemet och vad vi gör åt det och mindre om populistiska quickfixar.

Regeringen har stärkt polisen med historiska resurser och skärpt straffen. Det är bra, och det är nödvändigt. Men för oss socialdemokrater är det viktigaste vi kan göra för att stärka tryggheten det långsiktiga arbetet för att minska klyftorna. Det arbetet börjar i klassrummet, ja redan i förskolan, med satsningar på likvärdigheten och jämlikheten, det vill säga varenda unges chans att nå sin fulla potential.

Jag vill därför fråga statsministern hur regeringen tänker agera för att stärka likvärdigheten och kunskapsutvecklingen i skolan.

Prot. 2020/21:9
17 september

Anf. 85 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Till att börja med delar jag helt analysen. Jämlikhet är bra för alla och för hela samhället. Därför ska vi naturligtvis sträva efter detta.

Skolan är oerhört viktig. När man pratar med lärare, inte minst förskollärare, är de väldigt tydliga med att man kan tidigt kan se om en pojke eller en flicka kan komma att få problem.

Det var därför vi redan förra mandatperioden såg till att föra till mer resurser till skolan. Fler ska vilja bli lärare, och då handlar det om villkoren. Det är därför löner och andra villkor ska förbättras för lärarna, och detta är påbörjat. Fler ska kunna bli lärare, och det är därför vi ökar antalet platser på lärarutbildningen så att man blir fler ute i skolan. Man är betydligt fler i skolan nu.

Vi ska också ha likvärdighet, och det är därför vi har infört likvärdighetsbidraget. Det uppgår nu, om jag kommer ihåg rätt, till 6 miljarder kronor per år. Skolor som behöver mer resurser ska ha mer resurser. Skolan är A och O – den är själva grunden, och där ska vi satsa.

Statsministerns
frågestund

En ny folkräkning

Anf. 86 HELENA BOUVENG (M):

Herr talman! Vi moderater har i vår kommande budget avsatt pengar för en ny folkräkning i hela landet för att motverka fusk och kriminalitet. Det är oacceptabelt att människor utsätts för brott på grund av att polisens resurser brister, samtidigt som Sverige betalar ut bidrag till människor som inte ens bor i landet. Vi ser att det till och med kan handla om företrädare för andra länder.

Brister i folkbokföringen gör vardagen svårare för hederliga människor, samtidigt som kriminella kan dölja sina identiteter och begå brott mot våra välfärdssystem. En folkräkning har faktiskt inte gjorts på riktigt sedan 1990. Vi moderater anser att det är hög tid och väl investerade pengar att göra en ny folkräkning.

Min fråga till statsministern blir: Anser statsministern också att en ny folkräkning verkligen behövs? Det var något otydligt i partiledardebatten.

Anf. 87 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Det är riktigt bra att Moderaterna har svängt. Moderaterna brukade vara emot folkräkning. Moderater uppmanade förut människor att riva folkräkningsblanketterna, för man ville inte ha någon. Men det är bra att vi nu alla inser behovet av att ha koll på vilka som bor i landet och var de bor.

Jag tror inte – detta sa jag också till Ulf Kristersson här i kammaren – att en sådan undersökning ska gå till exakt som för kanske 30 år sedan, utan jag tror säkert att det går att göra på annat sätt. Jag tror också att vi ska tala med de ansvariga myndigheterna om vad som går att göra redan här och nu för att förbättra och säkerställa uppgifterna.

Så ja, vi ska ha ordning och reda på vilka som bor i landet och var. Exakt hur vi ska göra detta tycker jag att vi ska fundera lite över så att vi gör det bästa.

Statsministerns frågestund var härmed avslutad.

§ 9 Bordläggning och beslut om förkortad motionstid

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Proposition

2020/21:9 Tillfällig ändring i Första–Fjärde AP-fondernas placeringsregler med anledning av covid-19

Kammaren biföll regeringens förslag att motionstiden för ovanstående proposition skulle förkortas till sju dagar.

EU-dokument

COM(2020) 568 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ett tillfälligt undantag från vissa bestämmelser i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG vad gäller användning av teknik hos leverantörer av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster för behandling av personuppgifter och andra uppgifter i syfte att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet

Motioner

med anledning av prop. 2019/20:175 Skattereduktion för boende i vissa glest befolkade områden – regional skattereduktion

2020/21:149 av Niklas Wykman m.fl. (M)

2020/21:158 av Eric Westroth m.fl. (SD)

med anledning av prop. 2019/20:176 En effektivare kommunal räddningstjänst

2020/21:126 av Daniel Bäckström m.fl. (C)

2020/21:127 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V)

2020/21:128 av Pål Jonson m.fl. (M)

2020/21:147 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD)

2020/21:157 av Roger Richthoff m.fl. (SD)

med anledning av prop. 2019/20:179 Förskottsbetalning i vissa ärenden om utlämnande av allmän handling

2020/21:32 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V)

med anledning av skr. 2019/20:140 2020 års redogörelse för företag med statligt ägande

2020/21:86 av Birger Lahti m.fl. (V)

2020/21:143 av Per Schöldberg m.fl. (C)

2020/21:146 av Lars Hjalmered m.fl. (M)

2020/21:148 av Camilla Brodin m.fl. (KD)

med anledning av skr. 2019/20:170 Riksrevisionens rapport om statliga
åtgärder för fler miljöbilar
2020/21:102 av Martin Kinnunen m.fl. (SD)
2020/21:140 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M)
2020/21:144 av Rickard Nordin (C)

Prot. 2020/21:9
17 september

med anledning av skr. 2019/20:177 Riksrevisionens rapport om rutavdra-
get
2020/21:142 av Per Åsling m.fl. (C)

§ 10 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 16 september

2020/21:11 Inställda färjeturer

av *John Widegren* (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2020/21:12 Månggiftens upphörande i Sverige

av *Mikael Eskilandersson* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:13 Månggiften i Sverige

av *Sara Gille* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:14 Framtiden för inrikesflyget och Bromma flygplats

av *Lars Thomsson* (C)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

§ 11 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 16 september

2020/21:50 Avrättningen av Navid Afkari

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:51 Deltagande i kriminella organisationer

av *Katja Nyberg* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:52 Hatbrott mot kristna

av *Andreas Carlson* (KD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:53 Plastpåskatten

av *Björn Söder* (SD)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2020/21:54 Plastpåskattens konsekvenser för föreningslivet

av *Lars Beckman* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2020/21:55 Effekten av plastpåskatt

av *Åsa Coenraads* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2020/21:56 Utvisningsbeslut med verkställighetshinder

av *Katja Nyberg* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:57 Statens medieråds samverkan med studieförbundet Ibn Rushd

av *Jonas Andersson* i Linköping (SD)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2020/21:58 Könsneutrala förskolor

av *Markus Wiechel* (SD)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2020/21:59 Uttalanden från palestinska företrädare om fredsavtal

av *Björn Söder* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:60 Ökad arbetslöshet i Västmanland

av *Åsa Coenraads* (M)

till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2020/21:61 Framtiden för Bromma flygplats

av *Åsa Coenraads* (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2020/21:62 Avslag på ansökan om aktivitetsersättning

av *Linda Lindberg* (SD)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2020/21:63 Statsrådets uttalanden

av *Björn Söder* (SD)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:64 Den ökande kristofobin i Sverige

av *Björn Söder* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:65 En ökning av unga konsumenter som ansöker om skuld-sanering

av *Mikael Eskilandersson* (SD)

till statsrådet Lena Micko (S)

§ 12 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 16 september

2019/20:2076 Lagtolkningar som ger konsekvenser för besöksnäringen

av *Gudrun Brunegård* (KD)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:2108 Smittskyddsregler för fotboll och kultur

av *Saila Quicklund* (M)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:2113 Åtgärder mot brottsligheten

av *Tobias Andersson* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:2109 Nykterhetskontroller under coronapandemin

av *Helena Antoni* (M)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:2110 Öppenhet i statistik

av *Ann-Sofie Lifvenhage* (M)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2019/20:2112 Statsrådets uttalanden

av *Björn Söder* (SD)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:2111 Försäkringskassan och FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

av *Bengt Eliasson* (L)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2019/20:2117 Nordstream II

av *Hans Wallmark* (M)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:2115 Vikten av kultur

av *Lars Mejern Larsson* (S)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2019/20:2120 Kontroll av elbilar

av *Jens Holm* (V)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:2119 Bristande trygghet i det svenska samhället

av *Margareta Cederfelt* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:2122 Trolig förgiftning av rysk oppositionspolitik

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:2118 Sveriges arbetslöshetssiffror jämfört med övriga EU

av *Margareta Cederfelt* (M)

till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2019/20:2114 Statsbidrag till studieförbund med islamistkopplingar

av *Jonas Andersson* i Linköping (SD)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2019/20:2116 Kulturbranschen – en miljardindustri

av *Lars Mejern Larsson* (S)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2019/20:2137 Förbud mot kemiska stridsmedel

av *Hans Wallmark* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2019/20:2134 Ökad tillgång till organ

av *Markus Wiechel* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:2133 Begränsning av tillgång till mobil och dator på Sis-institutioner

av *Ellen Juntti* (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:2138 Skrivelsen om internationella militära samarbeten

av *Hans Wallmark* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2019/20:2125 Nämndemännens arvode och övriga villkor

av *Ellen Juntti* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:2127 Skärpning av knivlagen

av *Ellen Juntti* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:2139 Regeringskontakter med public service-bolagen

av *Lars Beckman* (M)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2019/20:2135 Ökad tillgång till blod

av *Markus Wiechel* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:2126 Skärpta straff för rattfylleri

av *Ellen Juntti* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:2129 Lönekartläggning

av *Lars Beckman* (M)

till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2019/20:2132 Svensk yttrandefrihet på tillbakagång

av *Markus Wiechel* (SD)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2019/20:2136 Krav på ursprungsmärkning hos restauranger

av *Markus Wiechel* (SD)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2019/20:2123 Antisemitism i Malmö

av *Magnus Jacobsson* (KD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:2131 Hantering av vårdskulden

av *Markus Wiechel* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:2124 Situationen på Kuba

av *Désirée Pethrus* (KD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:2128 Ny enhet för unga hos Kriminalvården

av *Ellen Juntti* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:18 Kosovo

av *Magnus Jacobsson* (KD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:2121 Utvecklingen i Turkiet

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:16 Turkiets islamistiska utveckling

av *Robert Hannah* (L)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:21 Folkräkning

av *Boriana Åberg* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2020/21:14 Minskad sysselsättning

av *Magnus Persson* (SD)
till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2020/21:2 Kommande Syrienstrategi

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:8 Avgift på icke återvunna plastförpackningar

av *Betty Malmberg* (M)
till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

2020/21:6 Tillväxt av släktbaserade kriminella nätverk

av *Sara Gille* (SD)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:2144 Väntetid för att få tillstånd för kamerabevakning

av *Louise Meijer* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:3 Trafikdispenser

av *Martina Johansson* (C)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:2143 Bristande integration och gängkriminalitet

av *Ellen Juntti* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:9 Avgift på icke återvunna plastförpackningar

av *Betty Malmberg* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2020/21:20 Barnkonventionens följder för ungdomsvården

av *John Weinerhall* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:1 Småföretagares bokförings- och deklarationsmöjligheter

av *Markus Wiechel* (SD)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:2141 Internetrelaterade sexuella övergrepp mot barn

av *Ellen Juntti* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:2140 Straffrabatt för utvisningsdömda

av *Ellen Juntti* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:5 Lagen om eget boende

av *Markus Wiechel* (SD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:11 Dubbelbeskattning av nordiska medborgare

av *Kjell-Arne Ottosson* (KD)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2020/21:13 EU:s förslag om blyförbud

av *Magnus Persson* (SD)
till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

2019/20:2142 Hatbrott mot svenskar

av *Ellen Juntti* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:10 Interpol och plastavfall

av *Betty Malmberg* (M)

till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

2020/21:23 Arbetsplatsolyckor med dödlig utgång

av *Jamal El-Haj* (S)

till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2020/21:17 Biståndssamarbete med Islamic Relief

av *Magdalena Schröder* (M)

till statsrådet Peter Eriksson (MP)

2020/21:28 Bistånd till organisationer som sprider hat

av *Robert Hannah* (L)

till statsrådet Peter Eriksson (MP)

2020/21:38 Svenskt bistånd till Islamic Relief

av *Mats Nordberg* (SD)

till statsrådet Peter Eriksson (MP)

2020/21:19 Effektivare skydds jakt på varg

av *Mikael Larsson* (C)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:7 Plastskattens utformning

av *Markus Wiechel* (SD)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

§ 13 Kammaren åtskildes kl. 15.06.

Sammanträdet leddes

av förste vice talmannen från dess början till ajourneringen kl. 13.42 och
av talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

EMMA PAAKKINEN

/Olof Pilo

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
§ 3 Svar på interpellation 2019/20:475 om straffrättsliga åtgärder mot otillåtna vägspärrar.....	2
Anf. 1 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	2
Anf. 2 JOHAN HEDIN (C).....	2
Anf. 3 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	3
Anf. 4 JOHAN HEDIN (C).....	4
Anf. 5 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	4
Anf. 6 JOHAN HEDIN (C).....	5
Anf. 7 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	5
§ 4 Svar på interpellation 2019/20:455 om inställda mässors inverkan på jobb och tillväxt	6
Anf. 8 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	6
Anf. 9 HANS ROTHENBERG (M).....	7
Anf. 10 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	8
Anf. 11 HANS ROTHENBERG (M).....	9
Anf. 12 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	10
Anf. 13 HANS ROTHENBERG (M).....	11
Anf. 14 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	12
§ 5 Svar på interpellation 2019/20:459 om förbudet mot folksamlingar i förhållande till motionslopp	13
Anf. 15 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	13
Anf. 16 DAVID JOSEFSSON (M).....	13
Anf. 17 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	14
Anf. 18 DAVID JOSEFSSON (M).....	15
Anf. 19 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	16
Anf. 20 DAVID JOSEFSSON (M).....	17
Anf. 21 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	18
§ 6 Svar på interpellation 2019/20:477 om allvarliga hot mot poliser.....	18
Anf. 22 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	18
Anf. 23 THOMAS MORELL (SD).....	19
Anf. 24 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	20
Anf. 25 THOMAS MORELL (SD).....	21
Anf. 26 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	22
Anf. 27 THOMAS MORELL (SD).....	23
Anf. 28 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	24
§ 7 Svar på interpellation 2019/20:476 om planeringen för höghastighetsjärnväg	24
Anf. 29 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S).....	24
Anf. 30 MAGNUS JACOBSSON (KD).....	25
Anf. 31 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S).....	26

Anf. 32	MAGNUS JACOBSSON (KD)	27
Anf. 33	Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	28
Anf. 34	MAGNUS JACOBSSON (KD)	29
Anf. 35	Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	30
Ajournering		30
Återupptaget sammanträde		30
§ 8 Statsministerns frågestund		31
<i>Åtgärder mot gängkriminaliteten</i>		31
Anf. 36	ULF KRISTERSSON (M)	31
Anf. 37	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	31
Anf. 38	ULF KRISTERSSON (M)	32
Anf. 39	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	32
<i>Danmarks insatser mot gängbrottslighet</i>		32
Anf. 40	JIMMIE ÅKESSON (SD)	32
Anf. 41	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	33
Anf. 42	JIMMIE ÅKESSON (SD)	34
Anf. 43	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	34
<i>Den svenska modellen och EU:s sociala pelare</i>		34
Anf. 44	ANNIE LÖÖF (C)	34
Anf. 45	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	35
Anf. 46	ANNIE LÖÖF (C)	35
Anf. 47	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	36
<i>Sänkta arbetsgivaravgifter för unga</i>		36
Anf. 48	JONAS SJÖSTEDT (V)	36
Anf. 49	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	37
Anf. 50	JONAS SJÖSTEDT (V)	37
Anf. 51	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	37
<i>Avgiftsfritt vaccin mot lunginflammation</i>		38
Anf. 52	EBBA BUSCH (KD)	38
Anf. 53	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	38
Anf. 54	EBBA BUSCH (KD)	38
Anf. 55	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	39
<i>Remitteringen av Migrationskommitténs betänkande</i>		39
Anf. 56	JOHAN PEHRSON (L)	39
Anf. 57	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	39
Anf. 58	JOHAN PEHRSON (L)	40
Anf. 59	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	40
<i>Höjd säkerhet och kvalitet i Sis verksamhet</i>		40
Anf. 60	DAG LARSSON (S)	40
Anf. 61	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	41
<i>Hjälp till flyktingar på Lesbos</i>		41
Anf. 62	ANNIKA HIRVONEN FALK (MP)	41
Anf. 63	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	41
<i>Regeringens migrationspolitik</i>		42
Anf. 64	MARIA MALMER STENERGARD (M)	42
Anf. 65	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	42
<i>Svenskkunskaper hos personal i äldreomsorgen</i>		42
Anf. 66	ANN-CHRISTINE FROM UTTERSTEDT (SD)	42
Anf. 67	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	43
<i>Skattesänkningar och nedskärningar i välfärden</i>		43

Anf. 68 NOOSHI DADGOSTAR (V).....	43	Prot. 2020/21:9
Anf. 69 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	43	17 september
<i>Återinförd fastighetsskatt</i>	43	
Anf. 70 HAMPUS HAGMAN (KD).....	43	
Anf. 71 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	44	
<i>Riktade språkinsatser i utsatta områden</i>	44	
Anf. 72 ROBERT HANNAH (L).....	44	
Anf. 73 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	45	
<i>Infrastruktur på landsbygden</i>	45	
Anf. 74 NERMINA MIZIMOVIC (S).....	45	
Anf. 75 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	45	
<i>Svenskt skogsbruk och skyddad natur</i>	46	
Anf. 76 JOHN WIDEGREN (M)	46	
Anf. 77 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	46	
<i>Antalet asylsökande och integrationen</i>	46	
Anf. 78 JONAS ANDERSSON i Skellefteå (SD).....	46	
Anf. 79 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	47	
<i>Välfärden och det kommunala självstyret</i>	47	
Anf. 80 PER-ARNE HÅKANSSON (S)	47	
Anf. 81 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	47	
<i>Ersättning till riskgrupper</i>	48	
Anf. 82 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)	48	
Anf. 83 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	48	
<i>Likvärdigheten i skolan</i>	48	
Anf. 84 AYLIN FAZELIAN (S)	48	
Anf. 85 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	49	
<i>En ny folkräkning</i>	49	
Anf. 86 HELENA BOUVENG (M)	49	
Anf. 87 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	49	
§ 9 Bordläggning och beslut om förkortad motionstid	50	
§ 10 Anmälan om interpellationer	51	
§ 11 Anmälan om frågor för skriftliga svar	51	
§ 12 Anmälan om skriftliga svar på frågor	52	
§ 13 Kammaren åtskildes kl. 15.06	56	